Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIX. Celovec, petek, 31. maj 1974 Štev. 22 (1661)

PREDSEDNIK TITO NA X. KONGRESU ZKJ:

Manjšinam vse pravice

ki jim gredo na podlagi listine OZN in državnih pogodb

„Jugoslavija je vselej pripisovala velik pomen prijateljskemu sodelovanju in dobrim odnosom z vsemi sosednimi državami na načelih enakopravnosti, suverenosti, ozemeljske nedotakljivosti in nevmešavanja v notranje zadeve. Takšno sodelovanje je bilo obojestransko. Prepričani smo, da je v skupnem interesu vseh držav in narodov tega območja, da na podlagi navedenih načel stalno prispevajo k takšnemu razvoju.

Zelo pomembna vloga pri tem pripada tudi narodnim manjšinam. Seveda pod pogojem, da so spoštovane njihove pravice, da negujejo in razvijajo svojo narodno identiteto, jezik, kulturo in običaje. To, da jih je zgodovinski razvoj odtrgal od njihove celote, nikdar ne bi smelo voditi k zanikanju njihove narodne in etnične pripadnosti, njihovega jezika in kulture, zlasti pa jih ne bi smel asimilirati narod, v čigar državni celoti so sedaj."

Te jasne in nedvoumne besede je povedal jugoslovanski predsednik Tito v svojem uvodnem referatu na X. kongresu, ki je ta teden zasedal v Beogradu in katerega sklepi bodo merodajno oblikovali nadaljnji razvoj političnega in družbenega življenja v Jugoslaviji. In še je poudaril:

„Vselej smo izhajali s stališča, da so narodne manjšine mostovi, ki naj zbližujejo narode, prispevajo k prijateljstvu in sodelovanju med državami njihove narodne pripadnosti in tistimi, ki so zdaj njihova domovina. Vselej smo izhajali iz priznanja pravice slehernemu narodu do njegove narodne identitete in do uveljavljanja njegove biti. S tem ko smo zagotavljali popolno enakopravnost in svoboden vsestranski razvoj slehernega našega naroda in narodnosti ter vzajemno bogatenje narodnih kultur, smo krepili enotnost naše države in bratstvo naših narodov in s tem prispevali tudi k našemu sodelovanju s sosednimi državami.

Zato ne gre drugače, kakor da se zanimamo za življenje in položaj tudi delov jugoslovanskih narodov, ki kot narodne manjšine živijo v sosednjih državah, da si prizadevamo, da jim bodo pripadale vse tiste pravice, ki jim gredo na podlagi ustanovne listine Združenih narodov in meddržavnih pogodb."

Predsednik Tito je ugotovil, da je Jugoslavija kot socialistična in neuvrščena država pri svoji aktivni udeležbi v mednarodnih dogajanjih vztrajala pri načelih, za katera se je odločila že med narodnoosvobodilnim bojem. Zunanja politika Jugoslavije je utemeljena na tistih osnovah, na katerih sloni njen socialistični samoupravni sistem: je enotna, ker izraža interese vseh svojih narodov in narodnosti, vseh svojih delovnih ljudi.

„Ne enkrat smo bili izpostavljeni pritiskom, naj se odpovemo politiki, ki jo vodimo, oziroma naj jo spremenimo. Takšnim prizadevanjem smo se vedno lahko uprli, ker smo bili enotni in pripravljeni braniti našo neodvisnost. Tako bo tudi v prihodnje. Naj nikogar ne navdajajo prazni upi, da bi Jugoslavija utegnila postati drugačna. Prav takšna, kakršna je, neodvisna socialistična in neuvrščena Jugoslavija najbolje služi interesom miru in napredka v svetu."

V diskusiji je o tej usmeritvi jugoslovanske zunanje politike spregovoril tudi zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minič, ki je med drugim naglasil: Posebno pozornost posvečamo odnosom s sosednjimi državami. Ugotovimo lahko, da se ti odnosi v obojestranskem interesu uspešno razvijajo. Izhajajoč iz načela aktivne miroljubne koeksistence se je Jugoslavija zavzemala in se bo še naprej zavzemala za razvoj vsestranskega sodelovanja z vsemi sosednjimi državami. **„Ne da bi zmanjševali težo obstoječih problemov v odnosih z nekaterimi od njih, smo globoko prepričani, da bi rešitev teh problemov močno spodbudila sodelovanje v interesu miru, varnosti in razvoja vseh držav in narodov na tem območju, kar ima tudi širši pomen. Jugoslavija bo nadaljevala politiko enakopravnih odnosov in prijateljskega sodelovanja z vsemi sosedi, vendar pa kot večnacionalna in samoupravna socialistična skupnost ne more delati in tudi nikoli ne bo naredila kompromisov na račun življenjskih interesov svojih narodov in narodnosti."**

Na najvišjem zborovanju jugoslovanskih komunistov, na jubilejnem X. kongresu ZKJ, je sodelovalo 1666 delegatov iz vseh republik in pokrajin. Poleg tega so se kongresa udeležili kot gostje visoki predstavniki zveznih in republiških forumov, predvsem pa ga je počastilo tudi več kot 90 delegacij in predstavnikov partij in delavskih gibanj iz mnogih držav v vseh delih sveta. Potekal je v smislu besed predsednika Tita, ki je dejal, da ima ta kongres izjemno velik pomen. „Pripravili smo ga v času, ko je naš delavski razred v skladu z novo ustavo prevzel v naši družbi vlogo, ki mu v razvoju socializma tudi pripada. Deseti kongres je priložnost, da naredimo bilanco uspehov in pomanjkljivosti v preteklosti, da sprejmemo naloge za pravilno delo v prihodnosti."

Obisk pri Wagnerju

Jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej je bil ta teden na prvem uradnem obisku pri novem deželnem glavarju Leopoldu Wagnerju.

Ko mu je zaželel uspešno delo, je Bojan Lubej izrazil pričakovanje, da se bo deželni glavar zavzemal za dobre sosedske odnose. Hkrati pa je izrazil tudi željo, da bo Avstrija uresničevala obveznosti iz meddržavnih pogodb.

Deželni glavar Wagner se je med pogovorom zavzel za sodelovanje in izmenjavo na gospodarskem, kulturnem in športnem področju. Izrazil pa je tudi pripravljenost za ukrepe v korist slovenske manjšine na podlagi mnenj in priporočil kontaktnega komiteja za manjšinska vprašanja.

Proslava ob 500-letnici kmečkih puntov na Slovenskem

V soboto 15. junija bo ob 10. uri dopoldne na ljubljanskem gradu

osrednja proslava

500-LETNICE KMEČKIH PUNTOV NA SLOVENSKEM

v okviru katere bo odkrit monumentalen spomenik vsem kmečkim puntarjem.

Te osrednje proslave vsega slovenskega naroda se bomo udeležili tudi koroški Slovenci.

Podrobnosti bomo objavili v prihodnji številki.

Slovenci v Italiji

dali novo pobudo za pravno zaščito narodnostnih čustev

Slovenski poslanec Albin Škerk, izvoljen na komunistični listi, je v italijanskem parlamentu sprožil novo pobudo, ki bi — če bodo odgovorni dejavniki italijanskega političnega življenja pokazali dovolj razumevanja — lahko zapolnila široko vrzel v italijanski zakonodaji ter uzakonila pravno zaščito narodnih manjšin in jezikovnih skupnosti.

Sedanji še iz fašistične dobe izvirajoči kazenski zakon ne predvideva nikakršnih posledic za tistega, ki odkrito žali narodnostna čustva, hujska na narodnostno mržnjo ali grozi pripadnikom neitalijanskih etničnih skupin. Zato se niti ni čuditi, da so nacionalistični izbruhi proti Slovencem takorekoč na dnevnem redu in da voditelj neofašistov lahko javno poziva na iztrebljenje „slovenskega bacila", kakor se je pred nedavnim zgodilo v Trstu.

Napredne stranke so že pred 12 leti predložile parlamentu zakonski osnutek, da bi narodnostna čustva pravno zaščitili. Pravna jamstva za pripadnike narodnostnih manjšin je dvakrat zahteval tudi deželni svet Furlanije-Julijske krajine. Toda razprava je vedno obtičala, ker desničarske stranke niso pokazale dovolj razumevanja.

Pri sedanjem torej že petem tovrstnem poskusu so predlog slovenskega komunističnega poslanca podpisali tudi predstavniki južnotirolskih Nemcev, podprla pa ga je še skupina poslancev, ki se prištevajo k različnim etničnim skupinam — od francoske v Aosti preko albanske v Kalabriji pa do furlanske v Furlaniji-Julijski krajini. Podpisniki najnovejše pobude ugotavljajo, da pomeni zakonska zaščita posameznikov in narodnostnih oz. jezikovnih manjšin kot celote priznanje njihove enakopravnosti z večinskim narodom. S tem bi po njihovem mnenju uresničili osnovno načelo demokratične ureditve italijanske države.

Pot, ki jo bo moral novi zakonski osnutek prehoditi v rimskem parlamentu, je zelo dolga in zamotana, tako da o kakšnem rezultatu zdaj sploh še ni mogoče delati napovedi.

„SEZNAM KOROŠKIH ŽELJA"

Ko je prejšnji teden zvezni kancler dr. Bruno Kreisky bival na Koroškem, mu je deželni glavar Leopold Wagner izročil poseben „seznam koroških želja", o katerem je na tiskovni konferenci izjavil, da ne gre za program zahtev, ki bi bil uresničljiv v kratkem času, marveč za srednjeročni koncept, ki mora imeti veljavo za prihodnja leta. Ta seznam obsega v 35 točkah želje, da bi država pomagala uresničiti dolgo vrsto načrtov pri izgradnji prometnih zvez, pri zagotovitvi polne oskrbe z energijo, pri pospeševanju izkoriščanja naravnih surovin, pri pospeševanju kmetijstva, pri izgradnji nadaljnjih zveznih šol (med temi tudi slovenske gimnazije v Celovcu), pri izgradnji bolnišnic in pri raznih drugih projektih.

Posebna želja se nanaša na dodatna sredstva „za pospeševanje obmejne dežele v narodnogospodarskem in državnopolitičnem interesu". To pospeševanje imenujejo v seznamu koroških želja „aktivno manjšinsko politiko", neda bi podrobneje povedali, za kakšne oblike pospeševanja gre in kdo naj bi bil deležen takega pospeševanja. Vsekakor pa dosedanje izkušnje učijo, da so razne oblike tako imenovanega „pospeševanja" našega ozemlja v glavnem pospeševale le nadaljnjo germanizacijo ter prispevale k načrtnemu spreminjanju etničnega značaja teh krajev. Upamo, da nima tudi sedanji načrt „aktivne manjšinske politike" skrivni namen, pripraviti dvojezično ozemlje in njegovo prebivalstvo za „uro X" — za ugotavljanje manjšine, ki mora ob nenehnem priseljevanju tujerodnega življa nujno izpasti v škodo avtohtonega slovenskega ljudstva.

Da pa se z mislijo nekega „preštevanja" že precej resno bavijo, izhaja tako iz izjave deželnega glavarja Wagnerja kakor tudi iz besed kanclerja Kreiskega.

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel v zvezi s „seznamom koroških želja", se je Wagner izrecno izjavil za kvalificirano jezikovno štetje (eden izmed novejših izrazov za ugotavljanje manjšine — op. ured.), in sicer, kakor je dejal, na široki osnovi vseh treh zveznih dežel, v katerih žive manjšine, torej sta poleg Koroške mišljeni tudi Štajerska in Gradiščanska. Možnost reševanja vidi Wagner edinole v dialogu ter je predstavnike manjšine pozval, naj bi sodelovali v študijski komisiji, medtem ko je na ÖVP naslovil poziv, naj bi sodelovala v kontaktnem komiteju. Sicer pa je mislil, da je koroška SPÖ svoje stališče v manjšinskem vprašanju že nedvoumno obrazložila: „Mi smo svojo smer spremenili, rekli smo ‚mea culpa', več pa od nas ni mogoče zahtevati; v prihodnjih mesecih našega stališča ne bomo še večkrat ponavljali."

Kancler Kreisky pa je med svojim bivanjem na Koroškem dejal, da je s ponovno postavitvijo dvojezičnih napisov mogoče začeti šele tedaj, ko bo študijska komisija dokončno zaključila svoje delo; poleg tega SPÖ v tem vprašanju ni več pripravljena na samostojno ukrepanje, marveč bo iskala skupno rešitev z ostalima v parlamentu zastopanima strankama ali vsaj z eno od teh. Kam to meri, ni težko ugotoviti, če pomislimo, da je edini „uspeh" dosedanjega dela študijske komisije predlog za posebno obliko ljudskega štetja in da tako ÖVP kakor še posebej FPÖ brezpogojno vztrajata pri ugotavljanju manjšine, češ da sicer ne more biti nobenega reševanja manjšinskih vprašanj.

Mimo tega je kancler Kreisky vsaj delno utesnil Wagnerjev izgovor, da spada manjšinska problematika v pristojnost države, ko je naglasil, da so manjšinska politika in manjšinska vprašanja sicer res zvezna zadeva, toda nikakor ne izključno zvezna, kajti brez intenzivnega sodelovanja z deželo, kjer živi manjšina, ni mogoče rešiti nobenega manjšinskega vprašanja. Pa to menda ni nova runda že iz preteklosti dobro (vendar le v slabem pomenu) znanega ping-ponga med Celovcem in Dunajem?

Stoletnica slovenskega zadružništva

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Zadružna zveza Slovenije sta priredili 24. maja simpozij s proslavo stoletnice slovenskega zadružništva (1873—1973). Slavnosti se je udeležilo večje število vidnejših predstavnikov slovenskega zadružništva ter javnega in političnega življenja. Zastopani so bili zadružniki s Tržaškega, svojo delegacijo pa je poslala tudi Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, ki so jo sestavljali člani izvršnega odbora — predsednik Florjan Lapusch, podpredsednik dr. Mirt Zwitter, odbornik Janez Hudl in podpredsednik nadzornega odbora Janko Schöttl.

Na simpoziju je bilo prebrano skupaj šest referatov. Prof. dr. France ADAMIČ je podal pregled obdobij v razvoju slovenskega zadružništva. Od predzadružnega obdobja, ko ob propadanju cehov v mestih obrtniki ustanavljajo kreditna društva ter planšarskih in sirarskih korporacij v bovškem in bohinjskem kotu, do prvega obdobja, ki je tesno povezano s taborskim gibanjem in z imenoma dr. Josipa in Mihaela Vošnjaka. Drugo obdobje karakterizira nastop Janeza E. Kreka in delavskih konzumnih društev in zadrug. Tretje obdobje zajema čas od konca prve do konca druge svetovne vojne in za katerega so značilne tri velike krize. Za četrto obdobje razvoja pa so bili postavljeni temelji že na osvobojenem ozemlju in se je novo zadružništvo razvijalo obenem z ostalim slovenskim gospodarskim in družbenim življenjem.

Referat prof. Jožeta LEVSTIKA je obravnaval sodobne razvojne tendence v svetovnem zadružništvu in v Jugoslaviji. Zadružništvo na Tržaškem do nastopa fašizma je prikazal Franc JURIŠEVIČ. V svojem referatu je obdelal razvoj posameznih zadrug v okoliških krajih Trsta, ustanovitev skupne konzumne zadruge delavcev slovenske, italijanske in nemške narodnosti ter njihovo uničenje za časa fašizma.

Velik odmev med udeleženci je našlo predavanje dr. Mirta ZWITTRA o razvoju in perspektivah slovenskega zadružništva na Koroškem. Referent je najprej opozoril, da so koroški Slovenci že pred dvemi leti praznovali stoletnico ustanovitve prve kmečke zadruge v Št. Jakobu v Rožu. Poslušalce je seznanil z novimi spremembami zadružnega zakona in še posebej z razvojem slovenskega zadružništva na Koroškem po drugi svetovni vojni, hkrati pa nakazal perspektive v bodočnosti.

S problematiko zadružnega prava se je ukvarjal dr. Emil ČEFERIN. Temeljit referat predsednika Zadružne zveze Slovenije je veljal sedanjemu stanju in bodočim nalogam slovenskega zadružništva. Referent je iz izkušenj, ki jih je nabralo novo povojno zadružništvo, analiziral njegove sedanje naloge in nakazal široke možnosti razvoja, ki jih odpira nova ustava.

Hkrati je bila odprta informativna, a zelo bogata razstava publikacij, statističnih podatkov in arhivskih virov o problematiki slovenskega zadružništva. Razstava je skušala pokazati njegov zelo pomemben delež v slovenski kulturi in prosveti. Verjetno še dolgo časa ne bo mogoče izdati cele množice knjig in knjižic, študij, razprav, časopisov in člankov o tej zvrsti gospodarske zgodovine. Zato pomeni tak izrez bogato pomoč za pričetek sistematičnega nabiranja in raziskovanja gradiva.

jec

Veličasten dan mladosti

ob rojstnem dnevu predsednika SFRJ Tita

Vsa Jugoslavija, delovni ljudje in še posebno mladina, je minulo soboto obhajala dan mladosti in z njim praznovala tudi 82. rojstni dan predsednika Tita. V neštetih prireditvah, proslavah in delovnih zmagah se je zrcalila ljubezen, ki jo gojijo narodi in narodnosti Jugoslavije do svojega legendarnega voditelja.

Osrednja prireditev je bila v Beogradu, kjer je v navzočnosti najvišjih voditeljev družbenopolitičnega življenja, diplomatskih predstavnikov, visokih inozemskih gostov ter okrog 50.000 Beograjčanov kakih 7500 otrok, mladincev in vojakov iz vseh jugoslovanskih republik izvajalo spored, ki je simboliziral kontinuiteto revolucije, napore za graditev novih družbenih odnosov, enotnost delavskega razreda, optimizem samoupravljavcev, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, vizijo bodočnosti brez vojne ter za zaključek še zmagoslavno borbo partizanskih enot proti hitlerjevcem pri napadu na Drvar, ko so prav za rojstni dan maršala Tita 25. maja 1944 z drznim napadom na glavni štab nameravali razbiti vodstvo jugoslovanske narodnoosvobodilne vojske.

Za svoje najožje sodelavce je priredil predsednik Tito v svojem domu zasebno kosilo. Ob tej priložnosti je član predsedstva SFRJ Petar Stambolič v svoji zdravici orisal življenjsko pot revolucionarja in državnika Tita ter poudaril njegove zasluge za to, da uživa Jugoslavija danes ugled v širokem svetu. Predsednik Tito pa je v svojem nagovoru poudaril, da ima to leto večstranski pomen za Jugoslavijo. „Predvsem lahko z optimizmom gledamo na nadaljnji razvoj naše države. Uspelo nam je ovreči vse tisto, kar so nam prerokovali in kljub raznim poskusom od zunaj, z raznih strani, utrditi enotnost naših narodov kot nikoli doslej, spremeniti državo, ki je bila nekoč majhna in zaostala, v cvetočo deželo. Jugoslavija je geografsko majhna, je pa velika po svojem duhu, po svojih narodih, po enotnosti vseh naših narodov in narodnosti."

Moč Jugoslavije je — kakor je dejal predsednik Tito — nastajala leta in leta pod najtežjimi okoliščinami, na prepihu, kjer so se spoprijemali s takšnimi problemi in s takšnimi napadi z raznih strani, da je bilo težko verjeti, da lahko vse to premostijo. Toda vse to so premostili, predvsem zato, ker so bili enotni. „Mislim, da bomo zdaj, čeprav nas čakajo številne naloge, te naloge laže reševali, saj imamo ob sebi enotno ljudstvo, ob sebi imamo vse naše narode in narodnosti. Zdaj vse jugoslovanske občane od Djevdjelije do Maribora in Trsta prežema edina misel: da je Jugoslavija takšna kakršna je, največje jamstvo, da se vsi naši narodi lahko v miru razvijajo in hitreje izboljšujejo svojo življenjsko raven. Z eno besedo, vsi danes gradijo novo Jugoslavijo, v kateri vsi narodi niso samo enakopravni, ampak so lahko tudi v vsakem drugem pogledu zares srečni."

Predsedniku Titu so za rojstni dan poslali čestitke in najboljše želje tudi številni vodilni državniki iz vseh delov sveta.

Pust – misijonar?

Znani „strokovnjak" za nacionalistične izlive v celovški Volkszeitung — da je njegovo ime v nekem sorodstvu z oznako tistega dneva v letu, ki ga po vsem svetu obhajajo kot praznik norcev, je seveda le naključje — je šel med misijonarje. Sicer ne bo spreobračal nevernikov, pač pa si je zadal hvaležno nalogo, da široko jugoslovansko javnost, posebno tam na jugu države, primerno pouči o avstrijskem stališču v manjšinskem vprašanju. Se razume, da po načelu, „da izvedba člena 7 brez ugotavljanja manjšine ni možna".

Temu misijonarju najnovejšega kova bi svetovali, da bi raje za svoje bralce in somišljenike priredil „duhovne vaje", kjer bi jim lahko povedal, da je državna pogodba z vsemi njenimi določili mednarodna obveznost, ki jo je Avstrija dolžna vestno in dosledno izpolniti, ne pa šele prirejati razne dvomljive računske špekulacije, ki bi nujno spravile v dvom verodostojnost Avstrije in njeno pripravljenost, da ravna kot pravna država.

In še eno: Drži, da tudi v Jugoslaviji pri ljudskih štetjih ugotavljajo narodno pripadnost. Toda očitna in zavestna laž je trditev, da te ugotovitve služijo kot podlaga za reševanje manjšinskih vprašanj. Kajti v Jugoslaviji je zagotovljena enakopravnost vseh narodov in narodnosti brez ozira na njihovo številčno moč.

Stalin je zahteval

umik jugoslovanskih čet iz Avstrije

Ljubljansko „Delo" je minulo soboto objavilo zapisek o posebnem pogovoru, ki ga je imel Bogdan Pogačnik na Brdu pri Kranju z jugoslovanskim predsednikom Titom. Iz tega pogovora objavljamo naslednji odlomek.

Iz preteklosti, iz časa zmagovitega konca osvobodilne vojne, sem posegel do najnovejšega perečega vprašanja naših meja:

„Tovariš predsednik, vsi Jugoslovani, reči pa moram, Slovenci še posebej, smo vam hvaležni za veliki boj, ki ste ga bili za naše zakonite meje in pravice naših manjšin. Ali bi hoteli v jeku ponovnih aktualnih manevrov v Italiji in Avstriji kaj povedati o vaših osebnih razgovorih z voditelji zahodnih in vzhodnih zaveznikov v zvezi z vprašanji, ki so bila obravnavana ob koncu vojne?"

In predsednik Tito je izpovedal dragocen dokument:

„Vidite, leta 1944 sem obiskal fronto v Italiji, pri feldmaršalu Alexandru. Povabil me je. Povabil me je tudi Wilson, ki je bil tam komandant. Pri Alexandru pa sem bil na fronti pri Firencah.

Takrat sem se v Italiji sestal s Churchillom. Pripravljala se je invazija na južno Francijo in tam se je zbirala velikanska množica ladij za desant. Tudi Churchill je priletel z letalom iz Anglije. Z njim sem se sešel takoj naslednji dan. Izčrpno sva se pogovarjala o vprašanju usode Istre in Slovenskega primorja, Trsta itd. Moram reči, da je bil Churchill v tem pogledu precej prožen. Ni hotel veliko diplomatizirati, ampak je odkrito rekel: ‚Istro boste dobili vi, Trsta pa ne boste dobili. Dobili boste območje tja do blizu Trsta, toda Trsta vam ne moremo dati, ker je Italija vstopila v vojno na naši strani in moramo Italiji kaj dati.'

Beseda je bila tudi o Pulju. Rekel je: ‚Pulj bi nam bil potreben za ofenzivo proti Avstriji, ker je to luka, ki bi nam bila potrebna, dokler Trst ne bo osvobojen.'

Strinjal sem se s tem, da zavezniška vojska lahko uporablja letališče v Pulju in cesto od Pulja do Trsta. O tem sva se takrat lepo pogovarjala in se dogovorila. Sam sem si mislil, da bomo pozneje to reč morda popravili, da bomo vernaj prodre v Trst. Tako je bil že 1. maja Trst v naših rokah. Naša vojska je prišla do Soče in na Soči se je sestala z novozelandskimi četami, z vojaki feldmaršala Alexandra.

Tako smo nekaj časa ostali v Trstu, potem pa se je naša vojska morala umakniti. O tem je bilo veliko diskutiranja, veliko nategovanja na diplomatskem polju, kajti Angleži in Američani so zelo podpirali Italijane, da dobe Trst. Potem je bilo dogovorjeno, da v Trstu ne bosta ne naša ne italijanska vojska, marveč da bodo tam zavezniki. Našo vojsko smo umaknili iz Trsta približno do jetno lahko hitreje prišli v Trst, ko pa ga bomo osvobodili, potem bo to vprašanje rešeno tako, kakor je treba. In tako sem tudi ravnal. Četrti armadi sem zato dal povelje, naj gre v forsiranem maršu proti Trstu, naj ne gleda na Reko, ampak naj gre mimo nje, naj tam pusti del manjših sil in tja, kjer gre danes meja. Pozneje je to postalo, kot veste, zelo hud problem. Z Italijani smo se skoraj spopadli, ko so leta 1953 hoteli priti v Trst. Takrat sem odločno odklonil — morda se spominjate cele vrste mojih govorov — da bi Italijani lahko prišli v Trst, ker to še ni bilo italijansko ozemlje. Tedaj smo bili prisiljeni, da tam skoncentriramo čete. Takrat sem rekel: ‚Če pride v Trst en sam italijanski vojak, bomo vkorakali tudi mi!' Tržaško vprašanje namreč še ni bilo rešeno, in dokler to ne bo rešeno, italijanska vojska nima kaj iskati. Taka je bila ta reč s Trstom."

„Ali ste se morda ob kaki priložnosti pogovarjali s Stalinom v zvezi s Koroško v Avstriji?"

„Od Stalina sem zahteval, da tudi naše čete pridejo v Avstrijo, in sicer v vzhodni del. Tako je tudi bilo. Naše čete so prišle v Avstrijo, v majhen del, da bi skupaj z zavezniškimi četami sodelovale v začasni okupaciji avstrijskega ozemlja. No, prav kmalu zatem je Stalin zahteval od mene, da takoj umaknemo čete, ker se je tako dogovoril z zavezniki. In razumljivo je, da smo morali naše čete umakniti iz Avstrije."

PO ŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Zvezni kancler dr. Bruno Kreisky je v torek odpotoval na petdnevni obisk v Sovjetsko zvezo, kjer so na sporedu razgovori z vodilnimi predstavniki političnega in gospodarskega življenja. Predvsem gospodarska vprašanja so v ospredju, kakor je pred odhodom izjavil kancler Kreisky, ki je menil, da je to prvi obisk avstrijskega kanclerja v Moskvi, ko ne bo treba govoriti o državni pogodbi in z njo povezanih odplačilih. Mimo tega pa gre tudi za izmenjavo mnenj glede raznih mednarodnih problemov, zlasti glede popuščanja napetosti ter glede varnosti v Evropi.

LJUBLJANA. — Komisija izvršnega sveta SR Slovenije za zunanjepolitična vprašanja in narodnosti je pod predsedstvom Rudija Čačinoviča razpravljala o pripravah za jugoslovansko-avstrijske razgovore o zgraditvi cestnega predora pod Karavankami. Poleg tega je bilo podano poročilo o pripravah na seminar OZN o manjšinah, ki bo na Ohridu od 25. junija do 8. julija letos s široko mednarodno udeležbo. Poudarili so, da ima SR Slovenija poseben interes za obravnavo te problematike. Enega od osnovnih delovnih gradiv je pripravila skupina znanstvenih sodelavcev Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, pri delu tega pomembnega mednarodnega foruma pa bodo sodelovali tudi predstavniki političnega in znanstvenega življenja Slovenije.

WASHINGTON. — Ameriški podpredsednik Gerald Ford je izjavil, da je predsednik Nixon s tem, da sodnemu odboru predstavniškega doma ni hotel predložiti dokaznega gradiva v aferi Watergate, morda napravil potezo, ki bo sprožila uvedbo sodnega postopka proti njemu. Sploh se množi število uglednih ameriških osebnosti, ki Nixonu že kar precej odkrito očitajo, da igra v zadevi Watergate „nepošteno vlogo", ki da mu zelo lahko „zlomi vrat".

TRST. — Zadnjo nedeljo je minilo točno deset let, odkar so v Trstu svečano umestili prvi svet dežele Furlanije-Julijske krajine. Takrat je prvi predsednik Rinaldini v svojem nastopnem govoru dejal, da je treba spoštovati vse prebivalce dežele, „tudi državljane drugega jezika". Medtem so se razmere spremenile v toliko, da danes že naravnost govorijo o Slovencih in ne le o „skupnosti s posebnimi interesi". Kljub temu pa ob desetletnici avtonomne dežele ugotavljajo, da še vedno niso rešena nekatera osnovna vprašanja Slovencev, med drugim tudi pravica uporabe slovenskega jezika nasploh in še posebej uporaba slovenščine v deželnem svetu. Tako se po desetih letih še vedno otepajo z vprašanjem, ki spada pravzaprav med osnovne človečanske pravice — uporaba materinega jezika.

PARIZ. — Na volitvah dne 19. maja izvoljeni novi predsednik francoske republike Valery Giscard d,Estaing je v ponedeljek uradno prevzel svoje posle. Ob tej priložnosti je dejal, da se začenja v Franciji „nova doba". Začetek te „nove dobe" je demonstriral tudi s tem, da je zadnji del poti do palače predsednika republike v nasprotju s togimi predpisi protokola prehodil peš. Za predsednika nove francoske vlade je d,Estaing imenoval dosedanjega notranjega ministra Jacquesa Chiraca, ki bo 4. ali 5. junija podal vladno izjavo v parlamentu.

PETROVO SELO. — Zadnjo nedeljo je okrog 6000 Slovencev, ki žive na Madžarskem, praznovalo 6. narodnostni dan, ki pomeni tradicionalno in čedalje pomembnejšo manifestacijo tamkaj živečih Slovencev, Hrvatov in Nemcev. Letos je bilo to srečanje v Petrovem selu, kjer živi hrvaška manjšina. Spored prireditve je obsegal vrsto kulturnih, folklornih in športnih nastopov, predstavniki oblasti pa so v svojih govorih poudarili tvorni delež, ki ga imajo narodnosti na Madžarskem pri poglabljanju stikov z Jugoslavijo.

NEW YORK. — Po rezultatih najnovejše ankete, ki jo je razpisala ameriška revija „Time", je le še 38 odstotkov Američanov za to, da ostane predsednik Nixon še naprej v Beli hiši. Po anketi iz lanskega leta je bilo za Nixona še 60 odstotkov Američanov.

MOSKVA. — V Sovjetski zvezi so začeli graditi novo železniško progo, ki bo povezovala vzhodno Sibirijo in Daljni vzhod Sovjetske zveze. Nova proga bo dolga več kot 3000 kilometrov. Gradijo jo severno od Bajkalskega jezera ter bo povezovala mesto Ust-Kut v bližini Bratska z mestom Komsomolsk ob Amurju, ki je nekaj sto kilometrov severno od Habarovska. Z bajkalsko-amursko železnico bodo po najkrajši poti in na najbolj ekonomičen način povezali ogromna nahajališča surovin in redkih kovin v vzhodni Sibiriji s pristanišči Daljnega vzhoda.

Demokracija za večinski narod možna samo če je zagotovljen enakopraven razvoj tudi manjšini

„V vseh 25 letih obstoja je radio Koper pomemben dejavnik naše socialistične družbe. Imel je in ima pomembno vlogo v širjenju resnice; postal je pomemben glas Jugoslavije v svetu prav zato, ker je njegova resnica enaka za dom in za tujino. Izoblikovala se je radijska postaja nove kvalitete, resnično socialistična radijska postaja, ki ni nikoli pristala na kratkotrajne in cenene propagandistične učinke. Tako je lahko v polni meri izpolnjevala tudi svojo vlogo posebne radijske postaje za naše državljane italijanske narodnosti. Je otipljiv primer, da naša družba daje enake pravice večinskemu narodu in narodnostim, prepričana, da je svoboda in demokracija za večinske narode možna samo, če je zagotovljen enakopraven razvoj tudi manjšini oziroma ostalim narodnostim."

Tako je poudaril podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Rudi Čačinovič prejšnji teden na slavnostni akademiji v počastitev 25-letnice ustanovitve radia Koper.

Koprsko radijsko postajo je 25. maja 1949 ustanovila takratna vojaška uprava Jugoslovanske ljudske armade za cono B. Od ustanovitve do leta 1955 je radio Koper oddajal svoj program v slovenščini, italijanščini in hrvaščini. V tem razdobju je veliko prispeval s svojim sporedom pri utrjevanju ljudske oblasti ter gospodarskega in vsestranskega razvoja tega področja. Novo razdobje v zgodovini radia Koper se je začelo po letu 1954, ko se je nekdanja cona B združila z Jugoslavijo. Takrat se je radio Koper priključil RTV Ljubljana in tudi sprejel nove programske koncepte. Postaja je dobila dvojezično (italijansko in slovensko) obeležje, ki ga ima še danes. Težišče je na italijanskem programu ter služi italijanski narodnostni skupnosti v Jugoslaviji kot pomembno sredstvo informiranja v materinem jeziku.

Spored radia Koper je priljubljen med poslušalci na obeh straneh meje, in sicer prav zaradi svojega dvojezičnega koncepta, zaradi svoje vneme prispevati k sodelovanju in bratstvu med narodi in narodnostmi na tem področju, zaradi svoje skrbi za slovensko narodnostno skupnost v Italiji, za popularizacijo miru in sodelovanja na meji, zaradi odločnega boja proti iredenti, ki skuša rušiti ta koncept, zaradi pojasnjevanja izhodišč politike miroljubne koeksistence ter prikazovanja socialistične samoupravne prakse.

Zdaj ima radio Koper vsak dan več kot 19 ur programa, od tega 13 ur v italijanščini, nekaj nad 3 ure v slovenščini, okrog 3 ure pa prenaša oddaje radia Ljubljana. Letno oddaja radio Koper 4.700 ur programa v italijanščini in okrog 1.300 ur v slovenščini, okrog 1.100 ur pa prenaša spored ljubljanskega radia. Od leta 1971 naprej pa nudi radio Koper tamkajšnji italijanski narodnostni skupnosti še nadaljnje pomembno sredstvo informiranja — barvno televizijo, katere oddaje obsegajo trenutno 2 uri in pol dnevno. Tako kot radio je tudi barvna televizija zelo priljubljena tudi v sosedni Italiji, kjer gleda programe koprskega radia — kakor je pokazala anketa — okrog 1,4 milijona stalnih in okrog 5 milijonov potencialnih gledalcev.

Zato je na slavnostni akademiji podpredsednik slovenske vlade povsem upravičeno naglasil, da so se v zadnjih dveh desetletjih na jugoslovansko-italijanski meji zgradile številne institucionalizirane in druge oblike raznovrstnega sodelovanja, kar vse je bilo zgrajeno na skupnem in vzajemnem interesu. To dokazuje tudi dejstvo, je dejal Rudi Čačinovič, da tisti, ki doma v Italiji podžigajo k nacionalni nestrpnosti, šovinizmu in oživljajo stare reakcionarne in fašistične parole, tudi na drugi strani meje ne najdejo nobene širše osnove.

„Dosedanji razvoj ob meji je tudi zgovoren dokaz naše pripravljenosti za sodelovanje s sosedi," je poudaril podpredsednik Čačinovič. „Odgovorni državniki na drugi strani meje pa morajo končno že enkrat jasno opredeliti svoj odnos do Jugoslavije in povedati, katera je tista meja, za katero govore, da jo spoštujejo. Nemogoče je v dobri veri sprejemati izraze o prijateljstvu, pripravljenosti za sodelovanje, če se hkrati izražajo ozemeljske pretenzije in se ne sprejemajo učinkoviti ukrepi proti grobim napadom na Jugoslavijo in žalitvam slovenske manjšine v Italiji."

Teden srečanja

BO OD 23. DO 29. JUNIJA V CELOVCU

Mesto Celovec in celovški radio tudi letos pripravljata „Teden srečanja". Ta zdaj že tradicionalna mednarodna prireditev bo — kakor v prejšnjih letih — spet obsegala srečanja na treh področjih: na glasbenem, na literarnem in na folklornem.

Simpozij skladateljev bo prirejen pod geslom „Avtor in kritika" ter bo obsegal tri predavanja z diskusijo. V tem okviru bo v ponedeljek 24. junija gostoval v Celovcu orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki bo pod vodstvom dirigenta Uroša Lajovica priredil koncert v Domu glasbe; kot solist bo sodeloval mednarodno znani violinist Igor Ozim.

Prav tako pod geslom „Avtor in kritika" bo potekal simpozij književnikov, medtem ko bo folklorni simpozij skušal najti odgovor na vprašanje „Ali potrebujemo običaje!".

Teden srečanja se bo po stari navadi končal s folklornim festivalom v soboto 29. junija v Domu glasbe, kjer bodo sodelovale skupine iz Avstrije, Češkoslovaške, Nemčije, Švice, Italije, Jugoslavije in Madžarske.

Ugotavljanje manjšine

bi bilo nov pritisk na Slovence

Ob Zablatniškem jezeru je mladinska organizacija „Kinderland-Junge Garde" odprla svojo počitniško vas, kjer bodo v poletnih mesecih preživljali svoje počitnice otroci iz raznih dežel in v duhu sporazumevanja med narodi navezovali prijateljske stike.

Na otvoritveni slavnosti je govoril predsednik avstrijske KP Franz Muhri, ki je med drugim zavzel stališče tudi k manjšinskemu vprašanju. Poudaril je, da predstavlja važno merilo demokracije enakopravnost narodnih manjšin in to načelo mora v polni meri veljati tudi za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Dejal je, da KPA odklanja vsakršno obliko načrtovanega ugotavljanja manjšine, ker bi to pomenilo nov primer pritiska na slovensko manjšino ter nadaljnje popuščanje reakcionarnim, nemškonacionalističnim in protidemokratičnim silam. Po izjavi Muhrija KPA v celoti podpira upravičene zahteve slovenske narodnostne skupnosti po izpolnitvi določil državne pogodbe in po zagotovitvi popolne enakopravnosti. Kajti to je v interesu demokracije in predstavlja važen pogoj za trdne, dobrososedske odnose z Jugoslavijo.

V ostalem je predsednik Muhri govoril o reformi šolstva in vzgoje ter naglasil, da se KPA kot delavska stranka zavzema za demokratično reformo ter za uvedbo enotne obvezne šole do 15. leta starosti. Pri tem pa ne gre le za reformo organizacijske strukture, marveč za demokratizacijo in humanizacijo vzgojne vsebine. Poleg tega je zahteval povečano gradnjo otroških vrtcev, katerih obisk bi moral biti prav tako brezplačen kot je obisk šole.

Slovenska knjižnica v Trstu

opravlja pomembno kulturno in znanstveno delo

Podobno kot Slovenci na Koroškem, so tudi tržaški Slovenci zapostavljeni že stoletja — ne samo gospodarsko, socialno in politično, marveč tudi kulturno. Njihovo prizadevanje za enakopravnost zato obsega najrazličnejša področja ter je med drugim — kot enega izmed najbolj razveseljivih sadov — rodilo tudi Narodno in študijsko knjižnico v Trstu, ki zdaj že desetletja opravlja uspešno kulturno in znanstveno delo.

Pred nedavnim nam je Narodna in študijska knjižnica v Trstu poslala svoj „Letopis" za leto 1971. V njem je objavljeno poročilo o delovanju knjižnice v omenjenem letu. Razvidno je, da je knjižnica do vključno leta 1971 zbrala že dokaj bogat knjižni zaklad, ki je obsegal 46.700 zvezkov. Samo v desetletju 1961-1970 je knjižnica povečala svojo knjižno zalogo za skupno 15.626 zvezkov ali za 52 odstotkov.

Kako pomembno vlogo igra v življenju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ta ustanova, pove podatek, da so v desetletju 1961-1970 našteli v knjižnici 39.388 obiskovalcev, ki so si izposodili v čitalnici 55.090 del in na dom še nadaljnjih 17.755 del, torej skupno 72.845 del. Samo za leto 1971 pa je „obračun" naslednji: knjižnico je obiskalo 4237 bralcev, ki so si izposodili v čitalnici 6568 ter na dom 2897, skupno torej 8465 knjig, kar je znašalo 20 odstotkov knjižne zaloge, v primerjavi z letom poprej pa porast za 367 enot ali za 9 odstotkov.

Pobudo za ustanovitev knjižnice je dal že leta 1946 študijski odsek Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora in po skoraj enoletnem snovanju je bilo 15. julija 1947 ustanovljeno društvo Narodna in študijska knjižnica v Trstu, ki od takrat tudi vzdržuje knjižnico z istim imenom. Ko je knjižnica nastajala, je v dokaj neugodnih razmerah dobila dve težki nalogi: kot narodna knjižnica naj bi sistematično zbirala ves slovenski tisk s Tržaškega ozemlja in Italije; kot študijska knjižnica naj bi tržaškim Slovencem nudila vse knjižne sadove slovenskega umetniškega in znanstvenega snovanja in jim omogočala znanstveno delo v materinem jeziku. Obe nalogi opravlja dokaj uspešno, čeprav se mora boriti z velikimi težavami, ki — spet podobno kot na Koroškem — izvirajo predvsem iz tega, da so Slovenci še danes zapostavljeni (tozadevno Letopis navaja, da vse do leta 1966 za knjižnico ni bilo na razpolago javnih finančnih sredstev).

Poleg že omenjenega dela pri izposojanju knjig se knjižnica trudi tudi z zbiranjem in objavljanjem znanstvenega gradiva, in s prirejanjem razstav. Med njene izdaje spada več letnikov Tržaške bibliografije in Bibliografije slovenskega tiska v Italiji. Pa tudi njeni Letopisi so hkrati znanstvene publikacije; tako je za Letopis 1971 pripravil Pavle Merku obsežno razpravo o narečnih pridigah Petra Podreka, narodnega buditelja, pesnika in pisatelja iz Šempetra ob Nadiži (Špeter Slovenov) — zanimiv prispevek v zakladnico slovenske kulture v Benečiji.

TONE SVETINA 230

UKANA

TRETJA KNJIGA

„Osebno sem prepričan, da nimaš čiste vesti. Napravila si nam mnogo škode. Igrala si dvojno vlogo in nekaterih reči se niti ne zavedaš. Dal sem ti priložnost: lahko bi bila opravila z majorjem Wolfom. Če bi se bilo to zgodilo, verjetno nihče ne bi brskal po tvoji preteklosti."

„Kako naj bi ga jaz, ko ga vsi skupaj že štiri leta ne zmorete! Saj vendar ni nor! Je pa ja slutil, kje mu lahko nastavite past..."

Obupano ga je pogledala in dejala:

„Imam še drug razlog, da te prosim, da me izpustiš. Tudi vi mučite ljudi, jaz pa ne prenesem fizičnih bolečin. Priznala bom vse, česar me boste obdolžili..."

„To si gotovo zvedela od majorja Wolfa?!"

„Ne le od njega... Govore celo vaši. Taki, ki ste jih izpustili, celo poveljniki, ki so bili osumljeni, da delajo za gestapo."

„To je laž in sovražna propaganda. Pri nas je mučenje prepovedano. Ne boj se!"

Ležala je v bunkerju in razmišljala, kako naivna je bila, da se je spustila v nevarno igro dvojnega agenta. Prepričala se je, da je Blisk govoril resnico. Niso je tepli. Zasliševali pa so jo kar naprej, da so ji bili možgani mehki kot ožeta cunja. Trdovratno je trdila, da ni ničesar kriva. Karkoli je delala z Nemci, da je delala po nalogu organizacije. Po nalogu da je tudi spala z majorjem Wolfom. Leta, ko se je parila z njim, so jo dovolj zbistrila, da jim je zameglila preiskavo. Njene izpovedi so se nanašale na mnoge mrtve. Bremenila je tudi mnogo živih in odgovornih, ko je trdila, da je o Nemcih poročala stvari, ki jih niso izrabili. Nehote je zbujala sum, da so ta poročila nekje ostala in da je za vso to rečjo nekdo, ki bi se je rad znebil. Sicer je res dajala važne vojaške podatke, ki niso prišli tja, kamor bi bili morali. Toda kdo bi sedaj ugotovil, zakaj niso prišli? Vendar je bil to vzrok, da se je zasliševanje zavlačevalo.

Da ni bilo prič, je bil poskrbel major Wolf. Vsi, ki bi jo bili lahko resno obremenili, so bili pod zemljo. Nihče ni mogel neposredno izpričati, da je povzročila kakšno usmrtitev ali aretacijo.

Zagovarjala se je dobro. Zakaj ji očitajo, da se je sestajala z majorjem Wolfom in mu zaupala? Saj so se shajali z njim tudi funkcionarji. Wolfa je spremila v Davčo na pogajanja s štabom Alpske cone. Vsi so ji zatrjevali, kako major pomaga partizanom, da je njihov človek...

Hrabrilo jo je, da vsi preiskovalci niso bili z njo enako trdi. Od nekoga je dobila celo namig, da se bo izvlekla. Ko so jo nekoč zasliševali nepretrgoma vso noč in ves dan ter je že obupovala, je prišel ta človek in prekinil zaslišanje. Dal ji je piti vode, ki jo je posrkala kot izsušena gruda. Nato je ukazal, naj jo odpeljejo v celico.

Neke deževne noči je prišel v njeno celico moški. Bila je popolna tema in slišala je samo njegov zamolkli šepet. Zaslutila je, da ne prihaja s slabim namenom. Dejal ji je, da se dobro drži in da bo kmalu izpuščena. Oklenila se ga je z obema rokama kot rešilne bilke.

„Ali bi pobegnila, če bi ti omogočil? Če si upaš prek svobodnega ozemlja in bi morda ušla zasledovalcem..."

V tem vprašanju je zaslutila past. Hočejo, da bi si sama sodila... Morda jo že zunaj pred vrati čaka nekdo z avtomatom, da bi jo pokosil...

„Ne, ne maram bežati, ker nimam za kaj. Naj se raje prepričajo, da nisem kriva," je prepričljivo zašepetala in udarila v jok.

Potem ga je potegnila nase in se potrudila, da je ne bi pozabil.

Od takrat je leže čakala na razplet. Prepričana je bila, da ji ne grozi smrt. Tega se je vedno najbolj bala. Tudi spanje se ji je izboljšalo. Poprej se je vsako noč nekajkrat zbudila iz strašnih sanj, ki so jo dolgo preganjale. Trdno je bila prepričana, da jo bodo izpustili... slej ali prej, ker ji ne morejo ničesar dokazati.

25

V mrzlih decembrskih dneh je korpus razbil nemško ofenzivo. V kratkem razdobju oddiha je Maks sklical svoje poverjenike iz divizij in brigad ter vodje okrožij. Sedeli so v veliki izbi prazne kmečke hiše, na klopeh iz desk, položenih na zaboje od min, z bloki na kolenih. Tu so se zbrali vsi bivši vosovci, ki so lovili majorja Wolfa in njemu podobne ter se spopadali z gestapom v spremenjenih, še bolj zaostrenih okoliščinah.

Na posvetovanju so bili tudi Blisk, Jelovčan, Nestor, Rudi, Slavc, ki je prišel s Koroške, pa Zmago, Mirko in mnogi drugi, ki so napeto poslušali, kaj jim bo spet novega povedal Maks.

Njihov šef podpolkovnik Maks je sedel za mizo, na kateri je imel nekaj papirjev in blok z beležkami in navodili svojega službenega in partijskega vodstva. Njegov bistri pogled je drsel z obraza na obraz, ko je govoril:

„Danes bi vam rad na kratko obrazložil, kaj smo mi, da ne bi nekateri imeli napačnih predstav o sebi in naši organizaciji. Nekaterim našim ljudem so se pogledi zaradi

Velika manifestacija slovenske pesmi v Škocijanu

Prejšnji četrtek je Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec" v Škocijanu vabilo v farno dvorano, kjer je priredilo pevski koncert novoustanovljenih pevskih zborov iz Podjune in Roža. Prireditev je povsem uspela, saj je dvorana bila nabito polna. To je bila prava manifestacija slovenske pesmi na Koroškem in tudi živ dokaz, da slovenska pesem na Koroškem zajema čedalje več mladine, in tudi odgovor tistim, ki dokazujejo, da koroških Slovencev sploh ni ali samo še nekaj skrajnežev. Poleg že desetletja obstoječih pevskih zborov slovenskih prosvetnih društev širom dvojezičnega ozemlja je v zadnjem času nastalo pet novih zborov, ki združuje skupno nad sto pevk in pevcev.

Tako je predsednik škocijanskega društva Miha Kapp lahko pozdravil pevski zbor „Mojcej" iz Trebinje, pevski zbor „Radiški fantje", pevski zbor SPD „Trta" iz Žitare vasi in pevski zbor „Podjuna" iz Pliberka. Predsednik Kapp pa je med številnim občinstvom pozdravil zastopnika ZKPOS Slovenije in velikega prijatelja koroških pevcev prof. Radovana Gobca iz Ljubljane, kakor tudi zastopnike slovenskih organizacij na Koroškem in slovenske duhovnike. Miha Kapp je v svojem pozdravnem govoru naglasil velik pomen širjenja slovenske pesmi na Koroškem, saj je le-ta tudi najmočnejša veja prosvetne dejavnosti koroških Slovencev.

Koncert je za poslušalce bil lepo kulturno doživetje. Najprej je nastopil pevski zbor škocijanskega prosvetnega društva in sicer pod vodstvom Hanzeja Kežarja. Zbor poje v moški sestavi in šteje dvanajst članov. Učiteljica Helga Mlinar, ki je celotno prireditev vodila, je povedala, da so se v Škocijanu odločili, da ponovno ustanovijo moški zbor in to na pobudo Tončija Rutarja. Čeprav je zbor šele letos pričel z vajami, je ubrano zapel štiri pesmi in pri občinstvu našel topel sprejem. Tudi moški zbor „Radiški fantje", ki ga vodi Tomaž Ogris je nastal šele lani in se je topot predstavil širši javnosti na Koroškem. Čeprav zbor šteje le sedem članov, je izvajal izredno zahtevne pesmi, predvsem take, ki se pri nas redko pojejo. Moški pevski zbor SPD „Trta" iz Žitare vasi je pod vodstvom Jožeta Starca navdušil. Zbor so ustanovili po obnovi društva in ima za seboj nekaj nastopov. Med najmlajše na Koroškem šteje mešani zbor „Podjuna", saj so ga ustanovili šele marca letos. Pod vodstvom mladega Otona Wutteja so mlade pevke in pevci pokazali pevsko raven, ki je za tako mlad zbor bila skoraj neverjetna. Peli so pesmi, ki jih sicer pojejo izkušeni zbori, čestitamo. Koncert je zaključil mešani pevski zbor „Mojcej" iz Trebinje in to pod vodstvom tribuna koroške narodne pesmi Pavla Kernjaka, ki je zbor tudi ustanovil. Pavle Kernjak je s tem pokazal, da je še poln ustvarjalne moči. Njegov zbor in tudi vsi so bili navdušeno sprejeti. Vrhunec koncerta pa je bila pesem Rož, Podjuna, Zila, ki jo je z zborom „Mojcej" pela vsa dvorana. Ob koncu se je v imenu škocijanskega društva vsem sodelujočim zborom zahvalil predsednik Kapp, ki se je zahvalil tudi SPZ za pomoč pri organizaciji.

Tone Umek 70-letnik

Pred dnevi je Tone Umek iz Škofič ob Vrbskem jezeru zdrav in čil obhajal svojo 70. obletnico. On je eden tistih rodoljubov, ki vse svoje življenje posveča petju in boju za pravice slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Zaradi tega se tudi ne čudimo, da so ga — kakor tudi številne druge koroške Slovence — aprila 1942 izselili v tujino.

Tone Umek je luč sveta zagledal v Gorenčah v Podjuni. Usoda pa ga je kmalu zanesla v osrčje Gur v Hodiše, kjer je opravljal službo mežnarja in organista. Hkrati je bil tudi pevovodja pevskega zbora tamošnjega prosvetnega društva „Zvezda". V Hodišah je spoznal tudi svojo življenjsko družico in jo vzel za ženo. Tik pred priključitvijo Avstrije k fašistični Nemčiji je v Škofičah pri Kramarču kupil hišo in se potem kot tesar prebijal skozi življenje. Takoj po priključitvi je moral vse slovenske knjige — 468 po številu — ki jih je imelo domače kulturno društvo, zapeljati na žandarmerijo, kjer so jih fašistični vandali zažgali.

Po povratku iz izseljeništva se je takoj lotil obnove svojega doma na katerem so živeli tujci in pa tudi obnove opustošene posojilnice pri kateri so mu zaupali mesto predsednika Nadzornega odbora, kar je še danes. Po smrti škofiškega cerkovnika, je njegovo mesto prevzel Umek. Tako kot v Hodišah, tako je tudi v Škofičah vadil cerkveni zbor in pevski zbor SPD „Edinost". Dobršen del svojega življenja je posvetil petju in na tem področju beležil lepe uspehe, saj je s svojimi pevci gostoval širom južne Koroške in pa seveda tudi v bratski Jugoslaviji. Pred leti je zgradil novo hišo in se bavi s turizmom.

Številnim čestitkam se pridružujemo z željo, da bomo Toneta čilega in zdravega še dolgo imeli med nami.

Razstava gorenjskih slikarjev v Beljaku

Prejšnji torek so v Beljaku otvorili zanimivo razstavo slik in grafik pod motom „Slikarstvo na Gorenjskem". Razstavo, ki ima svoje prostore v Paracelsusovi dvorani mestne hiše v Beljaku, je otvoril beljaški podžupan inž. Jakob Mörtl. V imenu kulturnega referata mestne občine je pozdravil številne zastopnike javnega življenja iz Koroške in Slovenije, med njimi jugoslovanskega konzula Branka Čopa in predsednika Avstrijsko-jugoslovanskega društva, bivšega namestnika deželnega glavarja Krassniga. Nato je kustos muzeja v Kranju dr. Cene Avguštin razkazal in tolmačil razstavljena dela gorenjskih slikarjev.

Razstavljenih je 60 slik in grafik, 20 gorenjskih slikarjev. Pri številnih slikah prevladujejo pokrajinski motivi, pri katerih se jasno opaža razvoj iz začetne realne v abstraktno pokrajino, ki je danes cilj sodobnejših tokov, ki se vedno bolj uveljavljajo po svetu. Z oživitvijo likovnih prizadevanj na šolah in s pospeševanjem vzgajanja novih kadrov, so se v začetku 50 let, začele krepiti ustvarjalne težnje na tem področju. Hkrati z njimi pa je začelo rasti tudi število likovnih prireditev in galerijskih prostorov (Bled, Jesenice, Škofja Loka, Kamnik, Kranj, Radovljica, Tržič). Ne čudimo se torej, da danes na sorazmerno tako majhnem prostoru, kot je Gorenjska, deluje več kot 50 slikarjev in kiparjev.

Zanimiva razstava „Slikarstvo na Gorenjskem" je odprta do 7. junija. Obisk le-te toplo priporočamo.

Planinci in kulturniki tovarne Iskra obiskali Sele in Obir

Okrog 80 kulturnikov in planincev tovarne Iskra v Kranju je v nedeljo priredilo izlet v Sele. To priložnost so planinci in tudi nekateri kulturniki izrabili za to, da so se pod vodstvom domačinov, pripadnikov Slovenskega prosvetnega društva „Košuta" v Kotu, povzpeli na zasneženi Obir in si ogledali zanimivosti te lepe razgledne gore v Karavankah. Proti pričakovanju — saj je v soboto v hribih in pa tudi v Selah močno snežilo — je bilo v nedeljo lepo sončno vreme, tako da so izletniki le prišli na svoj račun.

Na vrhu Obirja je Franci Kropivnik iz Kota, kranjske planince seznanil s čudovitimi koroškimi gorami, z dolinama Podjuno in Rožem, z vlogo reke Drave, ki je na dveh mestih zajezena in tvori 2 umetni jezeri ter z jezeri, med katerimi po ljubkosti prednjačita Klopinjsko in Zablatniško jezero. Tov. Urbajs predsednik Slovenskega planinskega društva v Celovcu, ki se je tudi udeležil izleta, pa je pripovedoval o trpljenju rudarjev, ki so tik pod vrhom Obirja kopali svinčeno rudo. Na višini 2043 m so imeli svojo zgradbo. V prejšnjem stoletju so opustili rudokop. Leta 1878 so avstrijski planinci obnovili opuščeno rudarsko poslopje in ga preuredili v planinsko postojanko — Rainer Schutzhaus, ki je bila prva te vrste v Karavankah. V zadnji vojni so to zgradbo spremenili v vojaško utrdbo. Posadka je med drugim tudi upravljala meteorološko postajo (zgrajena 1844 leta) na vrhu Obirja, ki je zbirala vremenske podatke za nemško letalstvo. Leta 1944 so partizani pregnali posadko, uničili vremensko postajo in zažgali planinski dom. Po vojni postojanke niso več obnovili. Nanjo spominjajo samo še razvaline, ki tako obujajo spomine na razburkano preteklost te gore.

Po povratku v dolino pa so kulturniki Iskre pod vodstvom Radota Kokala pri Trklu v Selah priredili lep in pester kulturni spored, pri katerem so sodelovali recitatorji, moški pevski zbor Iskre, pod vodstvom Janeza Močnika in harmonikaši ob spremljavi mlade pevke in pevca. Tudi domači godci so prispevali svoj delež, tako da je prišlo tudi na kulturnem področju do plodne „kooperacije". Po končanem kulturnem sporedu so domači godci skupno s kranjskimi poskrbeli za ples in razvedrilo.

V okviru kulturnega sporeda so mladi mojstri besede recitirali pesmi koroških pesnikov — Andreja Kokota, Valentina Polanška, Staneta Wakouniga, Milke Hartmanove in Gustava Januscha. Pevski zbor pa je zapel celo vrsto starih koroških pesmi. Vlogo napovedovalca oziroma povezovalca sporeda je imel Rado Kokalj, ki je pripravil koroškim razmeram izvrstno prikrojen spored, pri katerem ni manjkalo humorističnih vložkov, ki so dali prireditvi še prijetnejše obeležje. Po končanem kulturnem sporedu se je selški župan Herman Velik iskrašem prisrčno zahvalil za izredni kulturni užitek in med drugim dejal, da tudi prepadne stene Košute oz. Karavank ne morejo biti zapreka, ki bi omejevala medsebojno prijateljsko in bratsko sodelovanje.

Avstrijski narodni cirkus gostuje v Celovcu

Danes se bodo odprla vrata Avstrijskega narodnega cirkusa, ki je v okviru svoje velike turneje po Avstriji obiskal Celovec, kjer je na sejemskem razstavišču razpel svoj šotor. Cirkus bo gostoval v Celovcu do torka 4. junija, pozneje pa tudi v Beljaku od 8. do 12. junija.

Tako v Celovcu kot v Beljaku bomo uživali pester spored atrakcij, ki nam jih lahko nudi samo cirkuška umetnost mednarodnega slovesa.

OBVESTILO

Naprošeni smo bili, da objavimo naslednje obvestilo.

KLUB MLADJE OBVEŠČA:
IZ DNEVNIKA
POKRŽNIKOVEGA LUKANA

Hudomušni socialno-kritični teksti o aktualnih vprašanjih koroških Slovencev so izšli v obliki ilustrirane knjige. Iz vsebine:

Volitve 1971: Luka piše študentom na Dunaj; „Gorenje" v Pliberku pogorelo; Za božjo voljo, table so namazali!; O vseslovenskem romanju novinarjev v Celovec; Ali bojo prišli dvojezični napisi?; Pred demonstracijo za pravice koroških Slovencev; Po veliki demonstraciji 25. oktobra 1973 v Celovcu; Kaj so zasluge in kaj ne; Avstrijski del rožnega venca; Kakšne so šege v Kontariji — in še druga poglavja.

Knjigo, ki jo je napisal sodelavec mladja, naročite pri avtorju samem pod naslovom: Prof. Janko Messner, A-9020 Klagenfurt/Celovec, Heinrich-Heine-Gasse 50.

Za klub mladje:
dipl. inž. Franc Kattnig

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

premajhnega zanimanja za celotno stvar skalili. Ne vedo, kaj smejo in kaj ne. Že Karl Marx je dejal, da revolucionarni razred na začetku — že zato, ker stoji nasproti drugemu razredu — ne nastopa kot razred, temveč kot zastopnik celotne družbe. Mi kot organi državne varnosti ščitimo družbo v skladu z vlogo, ki nam jo je kot komunistom poverila partija, voditeljica upora in zaščitnica življenjskih interesov naših delovnih ljudi in vsega slovenskega naroda.

Včasih smo rekli, da je VOS udarna pest partije, ki združuje njeno elitno jedro toda ta pest služi skupnemu cilju: da premagamo sovražnika. To ni stranka v stranki, kot nekateri mislijo. Mi smo organizacija za zaščito ljudi in ne njihov strah. To vam govorim zato, da si nekateri ne bodo domišljali, da zaradi posebnih nalog stoje nad partijo, nad našimi vojno-političnimi štabi. Ozrimo se na nastanek varnostno-obveščevalne službe. Nesporno je dejstvo, da so Nemci naš odpor hoteli uničiti s policijskimi sredstvi, metodami in taktiko. S tem so nas prisilili, da se branimo s taktiko, ki ustreza njihovim ciljem. Bistveno za varnostno-obveščevalno službo je, da je eno od orožij narodnoosvobodilnega boja in revolucije, se pravi, da je sestavni del naše vojne in revolucionarne taktike in strategije. Mi smo tu zato, da zbiramo informacije, ki so potrebne za vodenje vojno-revolucionarne politike in akcije; da odkrivamo sovražnikove obveščevalne namene proti revolucionarnim silam in da udarjamo po sovražnikovem bojnem in političnenm sistemu tam, kjer je najbolj ranljiv. In kje je najbolj ranljiv? Prav gotovo v težnjah, da se močneje opre na domače izdajalce.

Mi nismo neodvisna, temveč izrazito vojnopolitična organizacija ter skupaj z Vojsko državne varnosti orožje za boj proti okupatorjem in kontrarevoluciji. Mi delamo izključno po sklepih vojnopolitičnih vodstev. Smo del partizanske vojske, del nove države in nič drugega!..."

Vsi so pozorno poslušali, on pa je z izbranimi besedami nadaljeval:

„Zapomnite si! Mi nismo sodniki! Mi ne odmerjamo kazni! Za to imamo vojna sodišča! Mi iščemo krivce! Tudi likvidacija izdajalcev ni naš poglavitni cilj. Zlasti pa nobeden od naših organov ni pooblaščen, da bi ukrepal samovoljno. Kdor misli drugače, ne sodi med nas. Uvedel bom železno disciplino, nobenih izgovorov ne bom trpel!

Naše delo je kolektivno. Njegov smoter je slabljenje okupatorjevega vojnopolitičnega sistema. Mi smo enoten mehanizem. Po navodilih našega vodstva vam moram to raztolmačiti. Kdor se ne bo ravnal po navodilih in ne bo častno izvrševal svojega revolucionarnega poslanstva, ga bomo izločili iz svojih vrst. Prav tako bomo izločili vse tiste, ki menijo, da je revolucija njihova zasebna stvar ter izrabljajo moč in posebne razmere v naši službi. Osebno vam povem, da zahtevam red, pravičnost in disciplino! V naših vrstah ni mesta ne za prenapeteže ne za karieriste. Prav tako ne trpimo primitivnega kontroliranja komandantov in komisarjev ter drugih vodilnih ljudi. Ne iščemo sovražnikov tam, kjer jih ni! Ne zahtevajmo predanosti stvari z antihumanimi dokazi!"

Maks je polistal po svoji beležnici in poteze na obrazu so se mu zaostrile:

„Naštel vam bom samo nekaj primerov — vi vsi jih gotovo več poznate kot jaz — kaj ni dovoljeno in česa ne bomo trpeli! Povsem jasno je, da za tistega, ki je nekomu ukazal, naj gre ubit svojega očeta, čeprav je bil le-ta izdajalec, ni mesta med nami! Prav tako ne sodi med nas tisti, ki ne zna razlikovati jetnika od ženske. S takšnimi sredstvi se ne dokazuje predanost! Vsak, ki bi se pregrešil proti našim človečanskim in pravnim normam, bo ustreljen! Zato bodimo najprej ljudje, potem šele preiskovalci!

Če se borimo proti nasilju, ne smemo uporabljati sredstev, ki jih uporablja sovražnik, ker sicer nam bodo očitali, da nismo boljši od njega. Že francoski moralisti so rekli, da ne more biti pravičen tisti, ki ni človeški! Mi ne smemo izgubiti zaupanja v ljudi ter sumničiti vseh in vsakogar zunaj naših vrst, ne glede na to, kakšno nalogo ima v revoluciji. Povem vam, da bomo temeljito počistili tudi v svojih lastnih vrstah! Nam so potrebni najboljši ljudje, ki bodo v skladu z nalogami mislili z lastno glavo in ukrepali pravično! Ne potrebujemo ne robotov ne takih, ki bi nam pomagali iz strahu ali zaradi plače, temveč samo take, ki delajo iz zavesti, da branijo sebe in svojo stvar. V tem je naša moč! Le zato lahko kljubujemo gestapu in ga zaustavljamo na njegovi rušilni poti! Oči in ušesa vseh ljudi, ki vedo, za kaj se bore, lahko prekose najmodernejšo policijo! Pred narodom, ki nadvse ceni svojo svobodo, odpove še taka sila!

Zdaj je čas, da preidemo v splošni napad, da vzamemo gestapu iniciativo iz rok in mu zmešamo štrene! Če bodo namreč zaposleni z lastno obrambo, nas ne bodo utegnili napadati!"

Potem so si razdelili naloge po posameznih področjih. Razčistili so še nekaj vprašanj in se razšli.

Le Blisk, Jelovčan, Nestor in Tonček so ostali pri Maksu. Nestor je povedal, da je šofer Riegel sporočil, da bo Perst odstavljen s položaja komandanta in da še ne ve, kaj bo z njim. Predvideval je, da bo verjetno premeščen na vzhodno fronto ali pa kam drugam. Vzrokov te odstranitve si niso znali razlagati. Samo ugibali so lahko. Razglabljali so o tem, kakšno taktiko bo ubralo novo poveljstvo varnostne policije in varnostne službe na Bledu in kam naj sedaj usmerijo svoj udar. Menili so, da so morda tudi ano-

Škofiška „Edinost“ v Dobrni

Kljub najtežjim pogojem Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Škofičah pridno deluje. Minulo soboto je bil v Dobrni pri Celju ponovno očividen sad neutrudljivega prizadevanja škofiških kulturnih delavcev.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je škofiškemu mešanemu zboru posredovala vabilo Kulturnoumetniškega društva „Kajuh" v Dobrni za koncert v dvorani zdraviliškega doma. V soboto, dne 25. maja 1974 popoldne so prispeli pevke in pevci iz Škofič v kraj, ki je znan predvsem zaradi svojega termalnega vrelca. Gostitelji so jih nadvse prisrčno sprejeli. Korošci so najprej imeli priložnost spoznati kraj, ki ima poleg svoje znamenitosti še obilico naravnih lepot. Nato je pevce sprejel ravnatelj zdraviliškega doma Ivan Uranjek in jih povabil na večerjo.

Velik dogodek je bil večerni pevski koncert. Zdraviliška dvorana, ki ni majhna, je bila močnemu navalu poslušalcev komaj kos. Škofiške pevce je pozdravil mešani pevski zbor KUD „Kajuh", ki je pod vodstvom dirigenta Emila Lenarčiča zapel dve pesmi. Nato sta izmenjala pozdrave direktor zdravilišča in zastopnik Slovenske prosvetne zveze.

Škofiški mešani pevski zbor, ki ga vodi Hodišan Foltej Paulitsch, je presenetil z zelo pestrim sporedom, a tudi z dobrim podajanjem. (Zbor je na tem gostovanju spremljal tudi njegov dolgoletni motor in pevovodja, Tonej Umek, ki je zaradi šibkega zdravja pred nedavnim moral opustiti svoje delo kot dirigent. On je te dni praznoval tudi 70-letnico svojega življenja). Vsaka pesem, ki so jo zapeli, je zaživela v pevcih samih, zlasti pa še v občinstvu, ki je vneto spremljalo koncert koroških Slovencev. Kot solisti so zbudili pozornost Ferdi Jäger, Hanzej Čeber in Foltej Piček, zlasti pa še mlada Marica Lakonig s pesmijo „Pojdam v Rute". Zelo temperamentno je povezoval spored Kori Pörtsch.

Nekoliko zrahljana pa je bila ta prireditev še z nastopom folklorne skupine iz Dobrne, katero vodi Marica Paserič. S svojim petjem in igranjem pa je nato navdušila družina Pörtsch. Mati Terezija, hčerka Simona in sin Stanko so takoj pridobili simpatijo občinstva s svojimi lepimi glasovi, a tudi s svojo instrumentalno glasbo. Oče Kori pa se je tudi tukaj izkazal s svojo originalnostjo.

Mogočen vtis je zapustil zaključek prireditve: Združila sta se zbor gostov in zbor gostiteljev in pod vodstvom spretne roke pevovodje Foltija Paulitscha zapela „Tam kjer teče bistra Zilja". Sledil je sproščeni del srečanja, ki pa je bil tem bol prisrčen.

Pevski zbor „Vres“ gostoval v Pliberku

V zadnjem času imamo na Koroškem čedalje več prireditev na katerih nastopajo gostje iz matične Slovenije. Taki obiski so prav gotovo koristni, ker naši rojaki onstran meje tako spoznavajo našega človeka in probleme s katerimi se le-ta iz dneva v dan srečuje. Vendar je pri tem treba upoštevati tudi našo lastno prosvetno dejavnost, ki jo tu in tam čestokrat prav zaradi tega zanemarjamo. Tega načela se drži in zaveda Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku, ki goji redne stike s sosednjimi društvi v Sloveniji, a pri tem ne zanemarja lastne dejavnosti. Z društvi v Sloveniji sodeluje v okviru meddruštvene kulturne izmenjave, in tako je prav.

V tem okviru je preteklo nedeljo pevski zbor „Vres" s Prevalj bil gost plibrškega društva in je koncertiral v dvorani gostilne Schwarzl. To je bil eden izmed rednih obiskov Prevaljčanov v Pliberku in je zato tudi vzdušje bilo izredno prijateljsko. Gostom je moški zbor „Edinosti" pod vodstvom Valentina Hartmana zapel pozdravno pesem. Besede pozdrava pa je izrekel tudi predsednik „Edinosti" Joško Koncilija, medtem ko je v imenu gostov spregovoril predsednik Kulturne skupnosti občine Ravne, pisatelj Leopold Suhodolčan. Oba govornika sta naglasila pomen takega sodelovanja med slovenskimi društvi tu in onstran meje, saj obojestransko krepijo kulturno dejavnost in prijateljsko vez.

Pod vodstvom Jožeta Kerta je moški pevski zbor „Vres", pred zasedeno dvorano izvajal spored slovenskih umetnih in narodnih pesmi in to izredno kvalitetno. Pri tem je treba še povedati, da je zbor zelo mlad, saj je nastal šele pred nekaj leti, mlad pa je tudi po sestavi, kar je razveseljivo in spodbudno. Obiskovalci nedeljskega koncerta so ob koncertu gostov s Prevalj bili deležni izredno lepega kulturnega užitka. Ob slovesu so gostje plibrške pevce povabili na protiobisk na Prevalje.

Prvi koroški plezalni vrtec

V nedeljo 19. maja je bilo pod navpičnimi stenami Škocijana pri Maloščah zelo živahno in veselo. Na stotine planincev, domačinov in gostov je prisostvovalo otvoritvi prvega plezalnega vrtca na Koroškem, ki velja za enega najlepših v Avstriji. Predsednik koroških gorskih in smučarskih vodnikov Hias Kumnig je v pozdravnem govoru pozdravil številne predstavnike planinstva, gospodarstva in politike ter gorske tovariše iz Slovenije z Urošem Zupančičem na čelu.

Otvoritveno svečanost so popestrili z godbo na pihala, z nastopom kvarteta z lovskimi rogovi in domačim pevskim zborom iz Bekštanja. Višek prireditve je bila demonstracija plezalnih vaj, pri katerih so pokazali celo vrsto zahtevnih operacij; med drugim vzpenjanje in spuščanje v skrajno težkih razmerah, reševanje ponesrečenca iz stene, pomoč psa-reševalca v skalah itd. Plezalni vrtec sta blagoslovila superintendant Pellar in domači dekan Millonig, ki ima planinsko tradicijo, saj je bil njegov oče med glavnimi pobudniki slovenskega planinstva na Koroškem.

Leta 1901 je v Zilji skupno z državnim poslancem Francetom Grafenauerjem ustanovil Ziljsko podružnico Slovenskega planinskega društva — predhodnico današnjega Slovenskega planinskega društva v Celovcu.

V teh stenah, ki so celo podobne ostenju Košute nad Selami — seveda v miniaturi — so možni plezalni vzponi od III. do VI. težavnostne stopnje. Poleg težke stene in pleze, sta speljani tudi dve zavarovani poti in navadne poti I. in II. težavnostne stopnje. Čudovita lega plezalnega vrtca med Celovcem in Beljakom, trdna skala in dejstvo, da se pod steno lahko pripeljete z avtomobilom, so bili odločilni argumenti, da so prav na tem področju uredili „plezalni stadion".

Največ zaslug za gradnjo plezalnega vrtca gre koroškim alpinistom, ki so ga gradili in Avstrijskim dravskim elektrarnam (ÖDK), ki so ta projekt financirale. Plezanje in „vandranje" skozi področje novega plezalnega vrtca je brezplačno in vsakomur dostopno.

3. mednarodno pisateljsko srečanje v Brezah

V dneh od 24. do 26. maja je Zveza koroških pisateljev v Brezah priredila tretje mednarodno pisateljsko srečanje. Letošnje srečanje je potekalo pod naslovom „pisanje — obrt ali estetska zabava". Že kar v začetku naj povemo, da je letošnje srečanje bilo vsestransko uspešno, tako s strani udeležbe, kot s strani odziva v tisku doma in na tujem. Srečanje je otvoril koroški deželni glavar Leopold Wagner, ki je bil tudi pokrovitelj prireditve. Otvoritvi srečanja pa je prisostvoval tudi namestnik deželnega glavarja Herbert Bacher, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej ter drugi vidni kulturni in politični delavci dežele. Goste je pozdravil predsednik Zveze koroških pisateljev Walther Nowotny, ki je ob tej priložnosti izrazil tudi zahvalo vsem, ki so srečanje gmotno podprli, predvsem deželna vlada in nekateri denarni zavodi Koroške.

Uvodni referat srečanja je imel zahodnonemški literarni kritik Heinz Arnold, ki je nakazal dovolj dilem o temi „Pisanje — obrt ali estetska zabava". Sledeča diskusija je potrdila različna stališča s tem v zvezi in je razumljivo bila živahna in tudi ostra. Drugi referat je imela pisateljica Jutta Schutting z Dunaja in je o tej temi govorila s pisateljevega vidika. Tudi njena izvajanja so izzvala burno diskusijo. Zaključni referat je imel slovenski književnik France Filipič iz Ljubljane, ki je pri navzočih literatih našel največ odobravanja. Filipič je namreč dokazal, da avtor pri ustvarjanju niti ni obrtnik, niti mu to ni — vsaj ne vedno — estetska zabava. Kajti literarno delo nastaja v različnih pogojih in okolnostih, prisotna pa je vedno tudi potreba. Ob tem je nakazal na okolnosti v katerih delujejo slovenski pisatelji na Koroškem, ki bi tozadevno lahko povedali svoje izkušnje.

V času srečanja pa je seveda bilo tudi dovolj priložnosti za medsebojne pogovore. Pri tem se je nakazala potreba o še bolj intenzivnih stikih med slovensko in nemško pisočimi avtorji na Koroškem, zakaj izkazalo se je, da večina avtorjev ni seznanjena s problemi in bojem slovenske manjšine na Koroškem. Predsednik Nowotny je dejal, da je tak pogovor vedno možen.

Klub prijateljev lova

predvajal filme o življenju divjadi

Slovenski lovci na Koroškem so v soboto zvečer v novem pensionu pri Hojniku v Mokrijah priredili večer kratkih filmov iz življenja divjadi. Številne lovce, ki so prišli iz raznih krajev južne Koroške, je pozdravila tajnica Kluba prijateljev lova Marica Pradeto. Obljubila je, da bodo ta način popularizacije življenja divjadi v naravi s pomočjo filmov pospeševali in nas od časa do časa presenetili z novimi filmi.

V soboto so prvič predvajali štiri kratke filme. Trije so nam prikazali življenje lisice, svisca (Murmeltier) in jelenov, četrti pa nas je povedel v daleč po svetu znani rezervat divjadi v Baranji — področju med Dravo, Donavo in madžarsko mejo.

Prvi film nam je predstavil najbolj zvito žival na svetu — lisico. Videli smo, kako je sredi dvorišča, ob prisotnosti psa, ukradla kokoš in se s plenom vrnila k svojim mladim. Videli smo tudi, kako se je z eno nogo ujela v past, toda navajena trdega in krutega življenja, se je iz tega obupnega položaja rešila s tem, da si je odgriznila nogo in po treh nogah pobegnila preganjalcem. Ko pa jo je v gozdu zasačil lovec in jo ustrelil, je plen vtaknil v vrečo, jo zavezal in se veselil, da je le prelisičil zvito lisico, a kako se je začudil, ko je našel samo še prazno vrečo na vozu, kamor je dal svoj plen, o lisici pa ni bilo več ne duha ne sluha.

Drugi film nas je seznanil s svviscem, ali kakor mu tudi pravijo, alpskim medvedom, kateremu je res podoben. Ta ljubka žival, ki živi v višinah med 1000 in 3000 metri, prespi zimo in se spomladi pokaže zopet na površju. Ob nevarnosti opozarja svoje vrstnike z žvižgi. V tretjem filmu smo občudovali jelenjad in bili priče boju dveh mogočnih samcev. Četrti film pa nas je seznanil z življenjem in okoljem v živalskem rezervatu na področju Baranje, ki je ohranjen takšen, kot je bil še pred stoletji. Posebni zakoni in predpisi prepovedujejo na tem ozemlju sekati les in kakorkoli spreminjati naravo. To področje je ogromen živalski raj, znan daleč po svetu.

Vsi štirje barvni filmi so nas presenetili po vsebini in lepoti barv. Ta način seznanjanja z divjadjo ni poučen samo za lovce, temveč ga priporočamo tudi drugim, ki ljubijo naravo. Vodstvu Kluba prijateljev lova se iskreno zahvaljujemo za lepi in prijetni večer.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

nimne vesti o sodelovanju majorja Wolfa z odporom, ki jih je pošiljal Nestor po nalogu centra, povzročile, da so ga razrešili. Zdaj so tuhtali, kako bi se znebili še majorja Wolfa. Bil je preveč premeten, poznal jih je dobro in težko se je bilo boriti z njim. Vsekakor bi se laže borili s kakim novincem.

Maks je bil dobro razpoložen. Dal je nekaj polen na ogenj in zagrnil zaprašeno okno z obledelo zaveso. Zunaj je snežilo in veseli so bili, da bo sneg preprečil ponovne sovražnikove napade.

„No, kako bo učinkovalo, kar sem govoril?" je vprašal Maks Jelovčana, ki sicer ni bil preveč gostobeseden, instinkt pa je imel kot volk.

„Mislim, da bo zaleglo. Z obrazov si lahko prebral tistim, ki je letelo nanje, da jim je nerodno. Pošteno si povedal, tako, kot je."

„Tudi meni je bilo všeč," je dejal Blisk, ki je slepo zaupal v partijo in svojega šefa. Rad se je od njega učil.

Maks je nadaljeval:

„Brez nenehne medsebojne kritike ni revolucije. Mi moramo izboljševati sami sebe in ne pustiti, da bi se nam ljudje kvarili. Prevelika je moč skušnjave in ne zna se ji vsakdo upreti."

„Ti znaš dobro delati z ljudmi," je dejal Jelovčan.

„Toda zakaj?" je vprašal Maks. Dal je vsakemu cigareto. Ko so prižgali, je odgovoril: „Ljudi gledam take, kot so, z dobrimi in slabimi lastnostmi. Večina ljudi je po naravi sebična. Kljub temu pa imajo v sebi občutek za pravičnost in ravnovesje. Veste, po kakšnih načelih se ravnam? Po občutku vem, kdo je iskren in kdo zlagan; kdo je prijateljsko in kdo sovražno razpoložen in kdo je zahrbten. Zato sem najboljši med najbližjimi, kar pomeni, da skušam biti z dobrimi boljši. S slabimi pa še slabši. Samo v tem je moja ostrina in nepopustljivost. Morda je to razlog, da se me nekateri bojijo. Spoštujem samo tistega, ki si spoštovanje zasluži. Bojim pa se samo slabih, ki veljajo za dobre. Ne upogibam kolen pred nikomer in ne želim, da bi jih kdo pred menoj. Sovražim priliznjence z natakarskim smehljajem. Sovražim vse tiste, ki že sedaj iščejo privilegijev in se hočejo okoriščati na račun žrtev našega skupnega boja. Kajti vse, kar se začenja v malem, se končuje v velikem. Takim sem že stopil na prste in jim bom še. Odstranil jih bom iz našega aparata. Rad pa pomagam ljudem, ki so pomoči potrebni. Zato so tudi meni že pomagali v raznih kritičnih trenutkih . . ."

Zunaj je čedalje bolj snežilo. Sadno drevje se je z močno obteženimi vejami nagnilo do oken. Vedeli so, da to noč ne morejo na pot in da lahko brezskrbno zaspijo.

ČETRTI DEL

ZALEDENELE ZVEZDE

Na svetu ni težko umirati, ustvariti
življenje je mnogo teže.

Majakovski

1

V zgodnjem, globokem snegu je bila Travnikarjeva domačija kot samoten otok sredi razburkanega morja. Od takrat, ko je Primož odšel, so ostali sami. Vojna je pozabila nanje. Bobnenje se je slišalo samo iz daljav. Opozarjalo jih je, da zver v človeku še ni poginila.

Ani so dnevi na Travnikarjevi domačiji tekli naglo in nenavadno, kot mehke sanje. Doživela je lepo jesen in zgodnjo zimo. Stari Travnikar se je ob njej pomlajal. Dokler je bilo toplo, je odhajala z njim, mamo in Tinko na polje. Prevzela jo je melanholija umirajoče jeseni. Pred snegom so bili pospravili zadnje pridelke. Populili so repo in jo na glavah in v koših znosili z njive in zvozili domov. Potem je jesensko cvetje kmalu pomorila slana in obiskalo jih je deževje in sneg.

V rosnih jutrih se je naslajala z vonjavami gozda, zrla v daljne modrine neba in doživljala blagor samote. Odkrivala je nov, nezamenljiv vir življenjskih radosti. Svet spokojne tišine ji je postal domač in čedalje ljubši. V njej se je vsak dan močneje prebujala zemlja, vsak dan je bila bolj daleč od mesta in od vsega, kar jo je spominjalo na minulo življenje. To je prihajalo tako nenadoma, da se je komaj zavedala. V njej se je prebujala silna ljubezen do vsega, kar jo je obdajalo.

„. . . Ljubim te, zemlja. Tiha in preorana, spokojna zemlja, ki čakaš na novo seme. Ljubim vas, skale in gozd. V soncu, dežju, in v snežnem viharju . . . Ker vas čutim v svojem srcu . . . S tisočerimi nitmi se priklepam k vam. Z vami živim in diham. Z vami umiram, z vami so zvezde in temna noč in sončno jutro . . ." je napisala v svoj dnevnik, ki ga je pisala po Primoževem nasvetu zato, da bi drug drugemu brala ob snidenju.

Večkrat je hodila sama okoli hiše, na rob, kjer je sameval čebelnjak, in se pogovarjala sama s seboj. Spustila se je tudi v grapo, kjer je imel Travnikar v zemljo skopano skrivališče; tam je izviral studenec. Po njej so plala čustva kot vode iz skrivnih žil.

„Znova sem se rodila. Saj me Primož ne bo več poznal, tako mu postajam podobna," si je govorila. Mislila je nanj in čakala, čakala kurirje, da bi dobila o njem kakšne vesti.

Toda vesti o njem ni bilo. Kljub temu pa je bil z njo. Postajala je pred hišo in strmela v pot oblakov. Noči so bile sedaj dolge in dnevi kratki. Sonce je kmalu utonilo v smrečje Jelovice. Rada je imela jesen, ko so ptičje peruti švisté rezale zrak in so tožni klici v višavah dramili hre-

Sonček in punčara Luna

Zgodilo se je tistega leta, ko je bil Sonček nagajiv kot še nikoli. Otroci so se mu smejali, odrasli so godrnjali. Najhujšo pa je zagodel tam okrog Novega leta.

Nenadoma se je namreč močno spoprijateljil z Luno. Doslej sta se poznala le kot znanca. Pozdravila sta se, kadar sta se srečala spotoma na nebu — in to je bilo vse. Potem si je Sonček nekega popoldneva ogledal Luno malo pobliže in začudeno ugotovil, da je pravzaprav kar prijazna punčara. „Dober dan!" ji je zaklical in se ji nasmehnil. „Pozdravljena!" je spogledljivo zacvilila Luna in malo zardela, potem pa jo je brž ucvrla naprej po nebu.

Naslednjega dne ji je Sonček že pomežiknil. Luna mu je pomežiknila nazaj in potem je bil Sonček ves dan dobre volje.

Tretjega dne je posijal na zemljo že uro prej kot ponavadi. Skrbno je pretaknil travnik od enega konca do drugega — in res je našel štiri drobcene telohke, ki so pravkar priklili iz zemlje v zavetju dobrosrčnega grma. Z bleščečo, toplo roko jim je razprl popke v cvetove in jih ponesel k sebi na nebo. To pot je moral čakati na Luno skoraj do večera in če ne bi vmes poklical na pomoč Dežja, bi mu rožice medtem gotovo že zvenele. Pa je Luna le prišla. To pot je bila še posebno lepa. Srebrni prvi krajec se ji je bleščal tako slepeče, da je moral Sonček malodane zapreti oči, tako se mu je bleščalo. „Na, to je zate!" je rekel Luni in ji ponudil drobne cvetke. „Hvala ti, Sonček!" je zacingljala Luna kot srebrn zvonček in si rožice brž nataknila v svetle lase. In nenadoma je pričelo utripati Sončku srce strahovito hitro . . .

Tako je poteklo osemindvajset dni. Osemindvajsetega dne Lune ni bilo na spregled. Bil je namreč mlaj. Sončku je bilo neznansko dolgčas, ko jo je mahal preko neba. Ves dan je premišljal le o tem, s čim bi naslednjega dne razveselil svojo prijateljico. Pa še nekaj mu ni šlo v račun.

„Zakaj neki je Luna vsak dan drugačna?" — se mu je motalo po glavi. „Enkrat je okrogla kot jaz," je predel misli, „potem pa je vsak dan bolj vitka, vse dokler se ne izgubi v mlaj. No, in potem se spet zredi nazaj v žogo! Čudno." „Povprašam jo," se je odločil nazadnje, „jutri jo povprašam!"

Ko je naslednjega jutra zrasel izza obzorja drobni, kot upognjena igla vitki prvi krajec, se je Sonček brž nagnil k Luni in ji v zadregi razložil, kaj ga teži. Luna se je sladko nasmehnila:

„Oh, čisto preprosto je," je začivkala, „sem in tja se moram namreč malo preobleči in nališpati zate in takrat se raje obrnem proč od zemlje, da je ne bi nasmetila in umazala.

Čistim si tudi plašček: vsak dan po en kos — in tako je v mlaju ves plašček v čiščenju. Takrat sem obrnjena čisto proč od zemlje — in zato me seveda ne vidiš. No, danes je prvi košček že očiščen, le poglej ga, kako se sveti!"

„Aha, tako!" je rekel Sonček. In že se je odločil: Tudi sam si bo pričel čistiti plašček natančno tako, kot to dela Luna. Gotovo ji bo očiščen še bolj všeč!

Že prihodnje jutro se je obrnil majčkeno vstran in si pričel čistiti prvi konček plaščka. Stric Jaka, ki se je sončil pred hišo, je dvignil pogled kvišku in si zastrl oči z rokami. „Presneto, da Sonček danes ni več okrogel," je zagodrnjal, otroci pa so se mu smejali.

Čez štiri dni pa je opazila že vsa vas, da je Sončka vsak dan manj. Ljudi je zajel strah. „Kaj bo, če ga čez teden, dva, zmanjka do konca?" so izpraševali v strahu drug drugega in otroci so dobivali za domačo nalogo le še: ZAKAJ JE SONČKA VSAK DAN MANJ. Učiteljica je namreč upala, da bo kdo izmed otrok navsezadnje le uganil pravo.

Sonček pa si je plašček vztrajno čistil dalje in vsako jutro je prilezel izza obzorja še tanjši in drobnejši, ko prejšnji dan.

In kdo ve, koliko časa bi vse to trajalo, če ne bi nekega dne izza Strme gore zapihal Severni veter. Od daleč se je pripodil, veseljak, in bil je poln najrazličnejših napetih zgodb. Luni se je prikupil že prvo uro, ko ji je zašepetal, da je tam daleč na severu videti prav tako lepa in bleščeča kot od tule. In potem ji je pripovedoval o strmih ledenih gorah, o pisanem polarnem siju in še in še.

Luna mu je prisluhnila tako napeto, da niti opazila ni več Sončka, ki se je vsak dan bolj žalosten kotalil mimo nje. „Moja Luna me ne mara več!" je otožno šepetal sam sebi — in potem se je v četrtek naposled razjezil.

„Le zakaj naj bi si čistil plašček za to srako?" je zarobantil med solzami in se brž obrnil nazaj k zemlji.

„Sonček je spet okrogel!" so se razveselili otroci. „Ljubi naš Sonček!" je zavpil Janezek tako glasno, da je priplavalo Sončku do ušes. „Kako praviš?" se je sklonil k zemlji. „Ljubi Sonček!" so vpili zdaj že vsi otroci, skakali po travniku in mu mahali z rokami. „Poglej, poglej," se je razveselil Sonček, „saj me imajo otroci radi!" Utrnil si je še poslednjo solzico. Punčara Luna je bila pozabljena — in spet je bil dobre volje . . .

Veliko je novega

Neprestano je nekaj novega. Zemlja se vrti in vsi se vrtimo z njo v elipsah okrog sonca; okrog zemlje potuje naš stari prijatelj mesec in okrog nas se vrtijo letni časi.

Pomlad, poletje, jesen in zima.

Obračajo se, menjajo in spreminjajo.

Vsak dan, vsako minuto in sekundo se nekaj spremeni.

Ljudje se rodijo in umro; drevesa in gozdovi se rodijo in umro. Enodnevnica umre v enem samem dnevu.

Ljudje hitijo po ulicah in cestah, vozijo se z vlaki in avtobusi na svoja delovna mesta; pod njihovimi ustvarjalnimi rokami nastajajo neprestano nove stvari.

Radio aparati, kruh, pohištvo, hiše, knjige in podobe in pesmi.

Avtomobili in ceste.

Lepo napisane domače naloge.

Boben in piščalka in kitara, barve in čopiči, peresniki in radirke in svinčniki . . .

Mimo nas se pretakajo vsak dan in vsako minuto in sekundo majhne in velike novosti iz prihodnosti v preteklost. Stegnemo roke in jih zadržimo; pogovorimo se o njih in pokramljajmo, da se ne izgubijo v tem morju preteklosti.

Ohranimo jih in se z njimi obogatimo.

Razstave, filmi, knjige.

Sateliti in podoba lune v časopisih.

Vojne in bolečine in krivice in pogumna borba za svobodo.

Lakota in presitost. Klečeplazenje denarju in prijateljsko čustvo do človeka.

Veliko je vsako minuto in sekundo in vsak dan novega, o čemer je treba govoriti, kar je prav premisliti in o čemer je treba tudi presoditi.

Vsak dan in vsak čas presoditi, kajti vsak dan je najnovejše ravno to, kar nanovo spoznamo, presodimo in premislimo, kar sprejmemo ali zavrnemo. O čemer se odločimo in kar sklenemo.

Življenje, ki se vrti z zemljo, in družba, ki se spreminja z življenjem. Majhen delček v njej, vsak od nas . . .

Nihče, nihče ne živi v tem vrtenju zemlje sam.

Marija Vogelnikova

SMILJAN ROZMAN

Kapljica

Nekega dne je bila rojena kapljica. Majhna kapljica v zgodnjem jutru. Rojena je bila tiho, brez vriska in smeha ob prvem čebljanju gozdnih ptic. Izmuznila se je iz naročja matere zemlje in se nenadoma zavedela, da JE. Kajti prav takrat je vrhove gora pobožalo sonce, da so vrhovi gora zardeli kot zrela pomaranča. In nebo nad gorami je bilo rdeče in gozdovi in jase med gozdovi in skale. Tudi skale so bile rdeče, ker se je sonce dotaknilo tudi njih.

„O, kako lepo," je zašepetala kapljica.

„O, kako lepo," je zaslišala kapljica in pogledala v smer, od koder je prihajal glas.

Zagledala je drugo kapljico, lesketajočo se v jutranjem soncu. Zdaj je bilo nebo modro, vrhovi gora so se belili v snegu, gozdovi in jase so bili zeleni in skale sive.

„O, kako lepo," je zašepetala kapljica.

„O, kako lepo," je ponovila kapljica ob njej.

Z začudenjem in vzhičenjem sta zrli druga v drugo, saj se je v vsaki od njih odražal ves svet: rumeno sonce, modro nebo, zeleni gozdovi in jase in sive skale med katerimi je poganjalo cvetje.

„Kaj je to?" je vprašala prva kapljica.

„Kaj je to, ki je tako lepo?" je vprašala druga.

„To je svet, to je svet, to je svet," je žuborel potoček blizu njih.

„Jaz sem svet," je vzkliknila prva kapljica.

„In jaz sem svet," je vzkliknila druga.

„Le delček njega, čeprav se ves svet ogleduje v vsaki izmed vas. V sebi ga nosite."

„Kako sva bogati!" je vzkliknila prva kapljica.

„Kako bogati!" je vzkliknila druga.

„In močni!"

„In močni!"

Potoček se je začel krohotati: „Bogati, močni, otročji in domišljavi. Le majhni nebogljeni kapljici sta. Vsak hip vaju lahko vsrka vase najmanjša bilka, vsak hip vaju lahko izsesa sonce."

„Ta lepa bilka?"

„Da."

„To lepo sonce?"

„Da."

Kapljic se je polotil strah. Vzdrhteli sta v jutranji sapi in vprašali: „Kaj naj storiva? Kaj naj storiva?"

„Primita se za roke in pridružita se nam."

„In kaj ste vi?"

„Kapljice, nešteto kapljic, povezanih med seboj. In ker nas je toliko, smo močne, nepremagljive, čeprav je vsaka posamezna prav tako nebogljena kot vedve."

„Pa svet, ki se ogleduje v nama?"

„Tam doli v dolini je tolmun, kjer počivamo od težke poti. V tolmunu se zrcali ves svet."

„Potem pohitiva!" Kapljici sta se prijeli za roke in se zlili v srebrn trak, ki je žuborel proti tolmunu v dolini, proti globokemu zelenemu tolmunu, v katerem so se ogledovali beli vrhovi gora.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

penenje v njeni duši. Rada se je sprehajala ob zlatih macesnih, da so nanjo deževale nežne odmrle iglice.

Drhtela je od ljubezni. Z rokami se je objemala čez trebuh, da je bila povezana z življenjem v sebi, z življenjem, ki je bilo zanj in je bilo zanjo. Le v samoti si je domišljala, da je z njim. Namesto njega jo je objemal mrak, jo je božal veter, so jo ljubkovale iglice in v lokih usipajoče se listje.

Ko jih je obiskalo poznojesensko deževje, je šla všasih ven, da so ji debele kaplje kot solze polzele po obrazu. „Pridi, o pridi blaženo pozabljenje! Speri iz moje duše greh tega sveta. Speri ga s krvjo vred, ki obliva obličje zemlje. Da bi pognale rože miru in rože ljubezni . . ."

„Vse resnice zorijo v času in so skrite v stvareh, ki jih ljudje ne vidimo, ker navadno slepi tavamo naokrog. Povsod je pesem žiljenja, še celo v smrti kriči. V meni se je naselil odmev otroškega krika, z blestečimi zvezdami jutra . . ." je napisala.

Če je sijalo sonce, sta s Travnikarjem sedela pred čebelnjakom, gledala odmrla trupelca čebel pred njihovimi vzletišči in se menila. Mož je vlekel pipo in ji pripovedoval zgodbe iz svojih mladostnih dni. Pri tem je bil kot prerojen, ona pa je spoznavala svet.

Neke deževne noči, ko ni mogla spati, je začutila, da lahko dnevniku zaupa nekaj o sebi. In je zapisala:

„Usoda, sprašujem se, zakaj si tako dobra z menoj . . . Saj neusmiljeno drobiš v prah tudi najboljše, kar je rodila zemlja. Jaz pa sem napravila tudi marsikaj slabega in neumnega. Kako naj se ti zahvalim, kako naj se ti oddolžim, ker me zibliješ na valovih upanja? Nimam drugega, kot da ti pojem pesem življenja, nikdar izpeto pesem, ki so jo polne moje nabrekle prsi, polno moje srce, ker je to pesem ljubezni. Njen zvok je zvok neba, zvok zemlje, pesem duha iz davnih rodov v sinje modrine bodočnosti.

Dognala sem, da je v deželah samote mnogo neodkritih pokrajin, kjer sem se srečala sama s seboj in se začela spoznavati. Tu sem se srečala z njim in njegovim otrokom. Kdor najde, naj se boji, da ne bo izgubil. Včasih se tako zelo bojim, ker preveč ljubim. Ali je morda to sreča? Najbrž ni, ker predolgo obstaja. O sreči pravijo, da samo zablesti in ugasne kot svetlobni utrinek. Zdaj, ko gledam na stvari iz daljav, so čistejše in lepše. Ljubim krepost, želim si, da bi bila drugačna, kot sem bila. Taka, da bi lahko storila pred vsemi ljudmi le tisto, kar bi lahko tudi pred seboj. Kako čudna sem! V meni je res več srca kot razuma, čeprav sem mislila, da je obratno. Zdaj vem, kako bi bila morala živeti. Dobro, da še ni prepozno . . ."

Kadarkoli je začutila v sebi nezadržno hrepenenje in ljubezen, ki je rastla do boleče napetosti, ji je pogled poromal k vrhu gole kopaste gore v daljavi. To je bila njuna gora. Domenila sta se bila, da se bodo njune misli srečavale na njenem vrhu. Gora je bila vsak dan drugačna in vedno vabljiva. Včasih je bila v meglah, stroga in strašna. Potem je bila ožarjena od sonca in na zadnje pokrita z deviškim snegom. Nad njo se je bočilo neskočno nebo s prostranstvom utripajočih zvezd. Tu se je pogovarjala s Primožem. Čakala je na zvezdne utrinke. Včasih se ji je sreča spremenila v začudenje, le-to pa v tesnobno strast, da bi spoznala, kaj je tam. Tam, kjer je Primož dejal, da misel obstane, da čustvo zaledeni, da duh ostrmi, kot bi nenadoma zaledenela naglo tekoča voda. Meja spoznanja, kozmos — kako nesončno majhna se je počutila v njem s svojim otrokom v sebi . . . Ali ni to svetlobni utrip v morju teme? Ona, s svojim uporom proti smrti in voljo, da živi! Kako čudno moč ima samota! Vrnila ji je moči, ki jih je bila v hudih urah izgubila.

„V nedosegljivem je skrivnost in lepota. V nedoumljivem strast . . ." je zapisala.

Čudila se je, da je bila včasih osamljena, da se je naveličala sebe, ljudi in vsega, kar jo je obdajalo, matere, sošolk, prijateljev — sredi zabav in množice ljudi ni vedela kam s seboj.

Tu v samoti pa je bila tako povezana z ljudmi. V duhu je bila na pohodu z brigado. S Primožem, Vojkom in njegovimi. Bila je s Travnikarjem in njegovo družino, ki se je iz dneva v dan borila z zemljo za vsakdanji kruh in ga delila z vsakim, ki je prišel lačen in z dobrim namenom v hišo. Živela in čutila je z ljudmi, ki so delali spodaj, kamor sta zahajali s Tinko, dokler ni zapadel sneg. Vse hiše so imele može in sinove v hosti. Same žene z dekleti in starci so vzdrževale prostrane in lepo urejene domove, ki so se belili na področjih visoko nad dolino.

Nekajkrat sta se Ana in Tinka oglasili pri učiteljici, ki je sama skrbela za otroke, da so se, čeprav so bili v nenehni nevarnosti, učili brati in pisati ter spoznavati in ljubiti domovino. Nekajkrat jim je govorila tudi Ana. Uživala je, ko je vanjo zrlo toliko svetlih, čistih oči malčkov, ki so ji z ust prebrali vsako besedo. Marsikaj jim je povedala, kako je bilo v brigadi, in tudi kaj takšnega, kar je v četi predaval Vojko. Potem ko je zapadel sneg in je bila pot zanjo pretežavna, ji je bilo hudo, ker jih ni več videla.

Vzljubila je tudi živali. Travnikarjevo domačijo je obdajal gozd, od koder je prihajala na njive srnjad, ki se je že sivo prebarvala. V snegu je Travnikar v grapi pokladal živalim seno, da jih je imel kot privezane v hlevu. Tudi divji zajci so skakljali okrog hiše, presenetila jih je celo lisica.

Odkar je divizija ustrahovala Nemce v dolini in jih ni bilo več v robé, je Travnkar lovil s puško skoraj vsak dan. Živali okoli svoje hiše je pustil na miru, ker sta ga Ana in Tinka prosili, da jim prizanese. Zato je hodil malo dlje. Kadar so jedli srnino v omaki ali zajca, ju je zbadal:

(Dalje v prihodnji številki)

J. ELLIES

KLEPTOMANKA

Odkar se je začel dr. Cashman ukvarjati s psihoanalizo, je prvikrat doživel občutek, ki je bil zelo blizu zmagoslavja. Prav pravcati čudež je bil, da je dosegel v tako zapletenem primeru tako zadovoljujoč rezultat. Ko mu je Jerry Doublen, njegov stari tovariš z univerze, pripeljal svojo ženo, mu ni mogel zagotoviti, da jo bo ozdravil; zagotoviti celo ni mogel, da se ji bo stanje zboljšalo. Šlo je za neozdravljiv primer. Vera Doublen, lepa in mlada ženska, dama iz najboljše philadelphijske družbe, poročena z enim od najspretnejših in najbolj bogatih borznih posredovalcev v mestu, je nenadoma postala kleptomanka.

Kjerkoli je bila: na obisku, v gosteh, v klubu, v gledališču, s prijatelji v nočnem zabavišču, v lepi luksuzni restavraciji z možem, povsod je kradla, kar ji je prišlo pod roke. Vrednost ukradenih stvari je bila majhna: Vera je bila kleptomanka in ne tatica. Jemala je pepelnike, brisače, broške, enodolarske bankovce, tobačnice, šope ključev ... Le knjige ni nikoli ukradla.

Po tridesetih precej napornih razgovorih se je gospa Doublen rahlo poboljšala. Na silvestrovo je bila skupaj z možem na plesu v njegovem klubu. Naslednje jutro ni manjkal niti pepelnik niti ni mož našel v njeni elegantni torbici tuje tobačnice.

Dvajsetega januarja sta Doublenova priredila v svoji kmečki vili majhno svečanost za prijatelje. Vsi so odšli neokradeni. Drugega februarja je župan Philadelphije priredil sprejem, na katerega je povabil vse uglednejše meščane s soprogami. Kajpak sta bila povabljena tudi Doublenova. Iz starinskih dvoran v občinskem poslopju tisto noč ni ničesar izginilo.

Petnajstega februarja, med karnevalom, je dr. Cashman sedel za mizo v družbi s svojimi prijatelji. To je bila ugodna priložnost za poslednji odločujoči preizkus.

V dveh dvoranah, pa tudi v njegovi delovni sobi, so bili ta večer posejani mali ljubki predmeti, ki jih je bilo lahko stlačiti v žep. Srebrni pepelniki, starinski kipci, zlati gumbi z dragimi kamni, igle za kravate z velikimi biseri. Ničesar ni izginilo. Vera Doublen je zmagoslavno prestala tudi ta preizkus.

Od te večerje je minilo deset dni. Ko v teh desetih dneh ni prišla od nikoder nobena pritožba — šlo je za veleblagovnice in elegantne modne hiše, ki jih je gospa Doublen obiskovala — je dr. Cashman smatral, da ne more biti nikakršnega dvoma več, da je zdravljenje uspelo, pa je povabil svojo pacientko na poslednji razgovor. Čakal jo je. Zadovoljen je bil. To je bilo čudežno ozdravljenje. Dr. Cashman ga je v resnici smatral za čudež, kajti med zdravljenjem ni dajal pacientki niti zdravil niti nasvetov. Pogovarjal se je z njo samo o tem, kaj je občutila, ko je zagledala pred seboj izdelek majhne vrednosti. Prizadeval si je, da bi ji vzbudil prepričanje, da bo občutila precej večje zadovoljstvo, če bo te izdelke ravnodušno opazovala. Mogoče celo prezirljivo.

— Gospa Doublen, doktor! je rekla asistentka in odprla vrata njegove delovne sobe.

— Pripeljite jo, prosim vas.

Vstal je in pohitel proti mladi ženi. Bila je vsa v krznu, nasmejanih oči, z rokama v dolgih rokavicah, lahkih korakov in samozavestna. Vera Doublen je vstopila v sobo. Tokrat ne več kot ženska, ki ima ponižujočo bolezen, za katero ve, in zaradi katere je nesrečna, temveč kot prijateljica, ki prihaja, da bi se zahvalila prijatelju in mu pove, kako je srečna, ker je ozdravela.

Sedla je pred pisalno mizo. Doktor Cashman je sedel nasproti. Gledal jo je s prijateljskim nasmehom in užival v tem redkem trenutku zmagoslavja. Takšni trenutki so v življenju nepozabni. Prepričali so ga, da se je bilo vredno potruditi, posvetiti se psihoanalizi in ne kaki rentabilni veji medicine, kot je, recimo, kirurgija.

— Ali ste prepričani, doktor? je vprašala žena. V njenem glasu je zvenelo zadovoljstvo.

Doktor Cashman se je nasmehnil.

— Popolnoma sem prepričan, gospa. Lahko ste brez skrbi.

— In ... ni nevarnosti, da bi se bolezen ponovila?

— Ne. Kleptomanija je specifična bolezen, s katero se že več let ukvarjam. Zato jo podrobno poznam, v vseh njenih aspektih. Mogoče se vam bom zdel neskromen, če vam rečem, da to bolezen malokateri psihoanalitik bolje pozna kot jaz ... Nikoli nisem bil bolj gotov v tisto, kar rečem. Gre za resnično totalno ozdravitev in ne samo za prehodno zboljšanje in, gospa Doublen ... nič manj nisem srečen zategadelj, kot vi in vaš mož.

Vse to je bilo točno. Ne samo, da je bil Jerry Doublen njegov stari prijatelj, temveč je občutil živo simpatijo za Vero. Dobro jo je spoznal med zdravljenjem. Smatral jo je za čudovito žensko. Tudi če bi ju življenje ločilo, to se večkrat dogaja, se bo vedno z zadovoljstvom spominjal zakoncev Doublen.

Dan prej, ko jo je Jerry prvikrat pripeljal k njemu, so Vero prijeli v neki veleblagovnici. V oddelku za parfume je ukradla zavojček pudra. Ko je sodnik ugotovil, kaj je vmes, jo je takoj poslal domov, njenemu možu pa je priporočil, naj se posvetuje s psihoanalitikom.

— Vedno vam bom hvaležna, je rekla Vera Doublen z glasom, ki je drhtel od razburjena. — Vi sploh ne veste, koliko ...

— Vem, jo je prekinil Cashman. — Zelo dobro vem. Menim, da je to za vse nas srečen primer in da se nam je trud izplačal.

— Bojim se, doktor, da sem vas preveč zaposlila.

Cashmann se je nasmehnil.

— Pa precej ...

— Nisem bila dober pacient ... Nisem najbolje sodelovala z vami.

— Zelo malo ... Pravzaprav nič.

Vera se je nasmejala. Njen smeh je imel harmoničen zvok, ki je jasno kazal njeno duševno stanje. Vstala je.

— Komaj čakam, da vse to povem Jerryju. Ubožec. Včasih mislim, da je prenesel mnogo več, kot je kateri koli mož pripravljen ...

— Možje so večkrat v takšnem položaju, je rekel dr. Cashman. To je sestavni del njihovega poklica. Jerry je zagotovo takšen človek. Vendar, zdaj je vse to preteklost. Ob takšnem primeru ima psihoanalitik občutek, da ni pozdravil samo enega pacienta, temveč dva. To je zelo prijeten občutek, veste.

Šel je okoli mize in jo spremil do vrat. Preden je odšla, se je Vera Doublen ozrla in ga pogledala. Še enkrat se mu je nasmehnila in rekla:

— To je ... kot da bi se znova rodila.

Doktor se je nasmehnil.

— To je bil najin zadnji razgovor, gospa Doublen. Prihodnjič, ko boste prišli, ne boste več pacient. Zelo bom zadovoljen, če vas bom še videval, seveda vas in Jerryja.

Pozdravila sta se in mlada žena je odšla. Deset sekund je doktor Cashman ostal kot okamenel. Poslušal je lahen šum njenih korakov, ki so se oddaljevali. Potem je odšel k pisalni mizi in se usedel v veliki usnjeni naslonjač.

Čudovita ženska je ta gospa Doublen! Zavidal je njenemu možu. Zaprl je oči in pomislil, s kakšno radostjo bo Vera sporočila Jerryju novico o ozdravitvi.

O tem je premišljeval nekaj minut. To so bile prijetne misli. Potem se je v hipu vzdramil. Vstal je, žvižgal predse, odprl predal in vzel beležnico z rumenimi listi. Odprl jo je in začel pisati hitro in odločno. Pisal je koncept poročila za naslednji kongres Združenja za napredek psihoanalize. Ko je ugotavljal primer gospe Doublen, je prišel do določenih spoznanj, ki jih doslej niso kdo ve kako upoštevali.

Delal je približno eno uro, ko je pozvonil telefon. Dvignil je slušalko in še kar naprej pisal.

— Doktor Cashman?

— Da, dr. Cashman. Kdo je?

— Zdravo, doktor. Tukaj Jerry Doublen.

Cashman se je nasmehnil in odložil peresnik.

— Dober večer, Jerry. Kako je s teboj?

Prepričan je bil, da je Jerry že zvedel radostno novico in da se mu bo sedaj zahvalil.

— Doktor, ali je moja žena pri tebi?

— Tvoja žena? Ne, Jerry. Ali še ni prišla domov? Že pred eno uro je odšla.

— Potem ne razumem, kaj bi se ji lahko zgodilo. Rekla mi je, da bo prišla naravnost domov. Dogovorila sva se, da greva zvečer ... Sicer pa to ni pomembno. Verjetno je pozabila. Mogoče se je zadržala v kakšni trgovini ... — Nasmejal se je, vendar je njegov smeh zvenel precej izumetničeno. — Z ženskami človek nikoli ne ve ...

— Tako je, je rekel dr. Cashman. Zagotovo je ne boš več dolgo čakal.

— Upam ... Oprosti, doktor, ker sem te brez vzroka vznemiril.

— Vendar, kakšno vznemirjenje ...

Preden je odložil slušalko, je hotel sporočiti Jerryju radostno novico. Vendar se je vzdržal. Bolje bo, če to zve od žene. Pravičneje je bilo, da Vera občuti to zadovoljstvo po tolikšnih skrbeh, ki jih je nenamerno povzročala svojemu možu.

Komaj je vzel pero med prste, je spet zazvonil telefon.

Tokrat se je oglasila Vera Doublen.

— Doktor, zgodilo se mi je nekaj smešnega. Neumno ...

— Res, kaj pa?

— Preden sem odšla k vam, sem obiskala nekaj trgovin. Neverjetno! Ne bi hotela prej domov, dokler ne slišim vašega mnenja. Izgubila sem svojo tobačnico. Nekje sem jo pustila, pa se ne morem spomniti, kje. Pri vas nisem kadila. Če ste toliko ljubeznivi, poglejte ...

— Zelo mi je žal, gospa Doublen, vendar tukaj je ni, ali ste bili povsod tam, kjer ste že danes bili?

— Da. Sploh ne morem razumeti. Tobačnica je iz platine, Jerry mi jo je daroval ob enoletnici najinega zakona. Ni mi vseeno, če bi jo izgubila.

— Ne razburjajte se! Danes je za vas pomembna samo novica, ki jo morate sporočiti svojemu možu.

Molk, potem njen glas, oklevajoč in tih:

— Da, imate prav ... Neumno je, da se razburjam zaradi takšne malenkosti.

— Seveda je neumno, gospa Doublen.

Potem sta se pozdravila. Doktor Cashman je odložil slušalko in počasi segel z roko v notranji žep svojega suknjiča, kjer je imel platinasto tobačnico.

S posebnim užitkom jo je otipal s svojimi tankimi nervoznimi prsti, in razmišljal. V resnici je škoda, da ne kadim. Nikoli ni kadil v življenju, celo ne, ko je bil fant. Vendar to ni pomembno. Bolj prijetno je vedeti, da leži v njegovem predalu skupaj s številnimi drugimi predmeti ...

Smeh stoletij

Napoleon je vprašal neko dvorno damo:
„No, gospa, so vam moški še vedno tako zelo všeč?"
„Da, gospod," je odvrnila dama, „toda samo, če so vljudni."

○

Bernard Shaw tudi s svojimi prijatelji ni bil posebno ljubezniv. Ko sta bila nekoč s prijateljem v gledališču, mu je le-ta dejal:
„Vidite damo, ki spi?"
„Vidim."
„To je prijateljica našega dramaturga."
„Res?" se je začudil Shaw. „Zmeraj sem mislil, da spi pri njem samo občinstvo."

○

Skladatelj Charles Gounod ni mogel trpeti bahavosti svojih učencev. Če je slišal, da je kdo prav širokoustno govoril o sebi in svojem znanju, mu je ponavadi zabrusil:
„Ko sem bil vaših let, prijatelj, sem bil prav tako domišljav, kot ste vi. Takrat sem rekel: ‚Jaz!' — Pozneje sem dejal: ‚Jaz in Mozart!' — V zrelih letih: ‚Mozart in jaz' — Danes pa samo še pravim: ‚Mozart!'"

○

Skladatelju Franzu Schubertu, ki je bil močno kratkoviden, je nekoč na deželi veter odnesel klobuk z glave. Schubert se je spustil za njim v dir, kar ga preseneti oster kmetov poziv:
„Kaj pa počnete, človek?"
„Svoj klobuk lovim," je zasopihal skladatelj.
„Ni res," je zapihal kmet. „Mojo črno kuro lovite!"

○

Madame Geoffrin je bila zelo duhovita, a hkrati precej zajedljiva ženska. Nekoč je spet imela nekaj zbadljivih pripomb na račun slikarja Greuza. Ko so prišle slikarju na uho, je dejal:
„Madame Geoffrin naj bo previdnejša, ker se ji bom sicer maščeval — in naslikal portret."

Udari

Udari zemljo,
da te bo ljubila.
Užali mater,
da te povzdigne v nebo.
Ubij prijatelja,
da te sovražnik počasti.
Uniči brata,
da padeš z njim v isti grob.

○

Namesto odgovora MLADJU št. 15/74 stran 114 NAPOTEK ZA KARIERO KOROŠKEGA SLOVENCA avtor „besed" NAPISI PADAJO, PADAJO ... in zgornje pesmi ali „besed"

Andrej Kokot

Diagnoza

Stari pes Fido, dolgoletni hišni prijatelj in čuvaj, ljubljenec družine, je sedel v kotu sobe in začudeno gledal ljudi pred seboj. Mali triletni Feliks je bil v središču pozornosti. Oče in mati sta skakala okoli njega, si ga ogledovala od vseh strani in listala po priročniku za silo z naslovom: Domači zdravnik. Bratec, sestra, teta, stara mama, stric in soseda, vsi so molče opazovali ubogega Feliksa. Kaj se je pripetilo?

Na trebuhu in zadnjici malega Feliksa so se pojavile majhne rdeče pike in se širile po vsem telesu.

„Fant ima ošpice!" je strokovno ugotovil oče, pograbil termometer in ga potisnil sinu v usta.

„Miruj in molči! Čakaj deset minut!" je sledilo navodilo prestrašene matere.

„Ošpice so nevarna bolezen! Če bolnik ne miruje in nima skrbne nege, lahko po prestani bolezni dobi hude posledice!" je hitela pojasnjevati stara teta. Stric je prikimal in predlagal, da nesejo Feliksa takoj v posteljo in mu skuhajo vroč čaj.

„Vročine nima!" je čez deset minut strokovno ugotovil oče. Zopet je prelistal knjigo Domači zdravnik, se usedel v naslanjač in zmagoslavno pogledal okoli stoječe.

„Seveda! Sedaj sem ugotovil bolezen našega Feliksa!" je veselo dejal in zlati zob levo spodaj se mu je zasvetil. „Fant ima koprivko. Gotovo je jedel hrano, s katero si je pokvaril želodec!"

„Zastrupil se je!" je zahlipala mati in pričela raztreseno iskati robec.

„To bo hitro minilo! Pikice bodo jutri že izginile!" je pričel tolažiti stric.

Oče se je odločil, da pokliče zdravnika, starega znanca in soseda, ki je stanoval v sosednjem bloku. Prijazni doktor je kmalu prišel. Natančno je pogledal Feliksov trebuh, posejan s pikami ter umolknil. Pogled mu je obstal na psu, ki je še vedno sedel v kotu.

„Nič hudega!" je dejal doktor. „Kmalu bo dobro. Kljub temu vam bom napisal navodilo, recept, ki ga boste morali točno izvršiti, oziroma izvrševati, da se te pike ne bodo več pojavile!"

Mati, oče in ostala družina s starim Fidom vred so se oddahnili. Doktor je vzel svinčnik in pričel pisati. Zraven je polglasno govoril:

„Vsak tretji dan ga dobro okopajte, posujte s praškom in vsak dan peljite na sprehod. Po možnosti naj spi zunaj, na vrtu, nikdar ga ne imejte v kuhinji ali celo spalnici ...!"

„Toda naš Feliks ... zunaj na vrtu ... v mrazu ...!" so v en glas ugotavljali prisotni in se začudili.

„Niste me dobro razumeli!" je pojasnil doktor in zopet pogledal starega psa. „To navodilo, ki sem ga napisal, velja za vašega psa, kajti izpuščaji in rdeče pike niso nič drugega kot navadne lačne in sestradane pasje bolhe!"

ŠPORTNI VESTNIK

● TRETJIČ 2. MESTO

Vse kaže, da je nogometno prvenstvo 2. D razreda, kjer tekmuje enajsterica Slovenskega atletskega kluba, že odločeno v prid Wölfnitzu. Dva kola pred koncenm nogometnega prvenstva 1973-74 se razlika točk med prvim Wölfnitzom in Slovenskim atletskim klubom še ni spremenila. Wölfnitz vodi s 45 točkami pred SAKom (43) in Launsdorfom (31!).Če pomislimo, da mora Wölfnitz nastopiti še proti Gospi sveti (izven) in proti Zweinitzu (doma), potem lahko sklepamo, da v teh dveh igrah ni pričakovati spreobrata. Tik pred koncem letošnjega prvenstva lahko vsekakor trdimo, da šteje SAK med najmočnejše enajsterice drugih razredov, poleg tega pa še med najbolj osmoljene ekipe v zadnjih štirih letih. Toliko let namreč Slovenski atletski klub že tekmuje v nogometnem prvenstvu 2. D razreda. Po prvem letu je SAK dosegel dobro 5. mesto, v ostalih treh letih nogometnega udejstvovanja pa vedno mesto vicemojstra. V zadnjih treh letih je vsakokrat za las zamudil vstopnico v višji nogometni razred, deloma po lastni krivdi, deloma pa s pomočjo pristranskih sodnikov. Za najbolj „tragično" pa lahko štejemo letošnje prvenstvo: SAK bo po vsej verjetnosti brez poraza zasedel 2. mesto. Devetnajstim zmagam lahko prištevamo pet remijev a nobene izgube. Od 48 možnih točk je SAK dosegel dosedaj 43. V treh od štirih skupin 2. razreda bi že zdavnaj zadostovalo za dosego mojstrske lovorike.

Slovenski atletski klub je v preteklem tednu igral dve prvenstveni tekmi. V četrtek je gostoval v Zweinitzu in tam zmagal visoko 10:0 (7:0). Gole so dosegli izredno razpoložen Jože Fera (4), Mirko Singer (2), Blajs (2), Folti Waldhauser in Joško Wrolich.

● SAK — KRAIG 8:0 (5:0)

Z visoko zmago nad Kraigom, ki leži na predzadnjem mestu v lestvici, je napadalcem SAK uspelo doseči 104. zadetek. To je nedvomno velik podvig, saj so dosegli največ zadetkov izmed vseh napadov drugorazrednih enajsteric v Avstriji. Poleg tega pa ima SAK impozantno razliko golov + 82.

V tekmi proti Kraigu je SAK igral lep nogomet, sicer pa je to tudi nasprotnik pripuščal. SAK je ves čas prvenstvene tekme bil v terenski premoči, za kar so poskrbeli izredno močni krilci. Obramba je izžarevala na splošno dober vtis. Manjkal je Oraže (morda ni vedel za termin), igrala pa sta mlada Blajs in Janez Pandel, ki sta v drugi polovici tekme zamenjala Singerja oziroma Nežmaha. Folti Waldhauser je tokrat dosegel 4 zadetke, Nežmah 2, Lipuš in Wrolich pa po enega. Stoti zadetek je prispeval Jože Fera.

Nekateri rezultati v ostalih 2. razredih: Kostanje — Bilčovs 4:1, Št. Janž — Kriva Vrba 0:4, Globasnica — Važemberk 2:0 in Šmarjeta — Globasnica 0:0, Šmihel — Pischeldorf 7:0 in Grebinj — Šmihel 1:2.

● LESTVICA 2. E RAZREDA

1. St. Michael v Labotski dolini	24	18	4	2	86:31	40
2. Labot	24	17	4	3	81:36	38
3. Šmihel/Plib.	24	17	2	5	80:30	36
4. Ruda	24	11	5	8	69:56	27
5. Grebinj	24	11	4	9	55:41	24
5. Grebinj	24	11	4	9	55:41	26
6. Mar. Rojach	24	11	4	9	52:47	26
7. Pischeldorf	24	9	7	8	49:52	23
8. Žitara vas	24	10	3	11	61:51	23
9. Globasnica	24	9	5	10	45:56	23
10. Šmarjeta	24	7	8	9	37:40	22
11. Vovbre	24	8	4	12	45:48	20
12. Hörtendorf	24	3	8	13	43:86	14
13. Galicija	24	4	1	19	32:116	9
14. Važemberk	24	3	1	20	24:77	7

● PRETEP V GRABŠTANJU

Kako težko je izgubiti prvenstveno tekmo, so pretekli teden demonstrirali nogometaši in navijači prvorazrednega kluba iz Grabštanja. V prvenstveni tekmi s Kotmaro vasjo, ki so jo na domačem igrišču izgubili 0:1, so se prav nemojstrsko obnašali in po tekmi ogrožali igralce iz Kotmare vasi. Tako gledalci kot nogometaši so napadli zmagujoče goste, nakar se je pričel splošen pretep, kakršnega smo navajeni le gledati po televiziji. Omembe vreden pa je tudi nastop dveh čuvarjev miru (žandarjev), ki nista niti najmanj skušala preprečiti pretep ali celo spremljati ogroženo enajsterico do slačilnice. Kotmirčani so seveda pisali protestno pismo na koroško nogometno zvezo, Grabštanjčanom pa preti tik pred osvojitvijo mojstrskega mesta (dve igri pred koncem vodijo s 4 točkami prednosti) prepoved igranja na domačem igrišču.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 1. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.00 Radijski svetovalec — 14.00 Voščila — 15.15 Godba na pihala — 15.45 Zabavni koncert — 16.00 Servis — 17.10 Ljudska oddaja — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.03 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Slabosti človeka in živalske lastnosti — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 2. 6.: 6.10 Igra na orgle — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 „Rimski kovanec". Pripovedka Josefa Perkoniga — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Govorilna ura pri dr. Weissu — 17.05 Veselite se življenja! — 19.00 Nedeljski šport — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 3. 6.: 6.10 Igra na orgle — 8.05 Nedeljski šport — 8.10 Oddaja za starejše ljudi — 9.45 „Sezona ob Bodenskem jezeru" — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncenrt — 13.45 Iz domovine — 15.00 Slike in življenje vzhodne cerkve — 16.00 Binkoštna oddaja — 17.05 Kaj radi slišimo — 18.00 Rastline v ljudskem življenju — 19.00 Šport ob prazniku — 20.10 Zveneči operetni vodič — 21.00 „Uspavalni prašek" — 21.30 „Pojdimo na deželo" — 22.10 Šport.

TOREK, 4. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Dunajska ljudska glasba — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.03 Ljudska glasba Pongaua — 13.30 Veselo zaigrano — 14.30 Za našo koroško mladino — 15.00 Ljudska glasba iz Koroške — 16.30 Za otroke — 17.10 Ne zaničujte mi mojstrov — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor preko meje — 21.40 Veselo zaigrano — 22.10 Šport.

SREDA, 5. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Pripovedke s celega sveta — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska glasba iz mesta Solnograda — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Koroški visokošolski obzornik — 15.00 Orgelska glasba iz Koroške — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Zborovska glasba — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Govorilna ura pri dr. Weissu" — 21.10 Na obisku v studiu Gradiščanske — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 6. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska oddaja iz Pinzgaua — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Komorna glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Iz operete v musical — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske pihalne godbe — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koroška pratika — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

PETEK, 7. 6.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba f. Chopina — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska glasba iz dežel pod Turami — 13.30 Veselo zaigrano — 15.00 Zborovski koncert — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 21.25 Klavirska glasba Johannesa Brahmsa — 21.30 22.10 Šport.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi v mesecu juliju na

IZLET NA VELIKO PLANINO
v Kamniških Alpah

Z Velike planine, za katero je značilno, da ima poseben gradbeni slog pastirsih koč, je čudovit razgled v Kamniške oz. Savinjske Alpe. Na planino se bomo povzpeli z žičnico oz. sedežnico. Obisk Velike planine, ki doseže nad 1800 m višine, toplo priporočamo.

Interesenti naj se prijavijo najkasneje do 25. junija pri posojilnici v Borovljah. Točen datum izleta bomo objavili pozneje. Trenutno nas zanima število prijavljencev, da bomo lahko naročili odgovarjajoči avtobus.

Odbor

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 1. 6.: 9.00 Rubrika za jugoslovanske delavce — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 2. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Duhovne pesmi.

PONEDELJEK, 3. 6.: 7.05 Po vaši želji.

TOREK, 4. 6.: 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Informacije — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 5. 6.: 13.45 Informacije — Po lovskih stezah.

ČETRTEK, 6. 6.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Akademija državne gimnazije za Slovence v Celovcu).

PETEK, 7. 6.: 13.45 Informacije — Gremo v Vogrče.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 1. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Orgle v ritmu — 17.30 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansamblom Mojmira Sepeta — 20.00 Radijski radar — 21.00 Majhni ansambli zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 2. 6.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši . . . — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.20 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 15.10 Nedeljska reportaža — 15.30 Popularne operne melodije — 16.00 Radijska igra — 17.00 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 3. 6.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 9.40 Izberite melodijo — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 15.40 Matija Bravničar: Simfonična antiteza — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansamblom Ottavia Brajka — 20.00 Ti in opera — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Popevke se vrstijo.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici vabi na

KONCERT

ki bo na binkoštno nedeljo, 2. junija 1974 ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Nastopajo: Dekliški oktet glasbene šole Ravne na Koroškem, Koroški vokalni kvintet iz Prevalj in Instrumentalni trio „Spomini" iz Prevalj. Po koncertu družaben večer. Zabavali vas bodo Instrumentalni trio „Spomini" in „Koroški vokalni kvintet".

Prisrčno vabljeni!

TOREK, 4. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Iz jugoslovanske zborovske literature — 10.15 Ples in rapsodija — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Ali jih poznate? — 14.40 „Na poti s kitaro" — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Koncertni oder za domačina in gosta — 18.15 Z orkestrom radia München — 18.30 V torek nasvidenje! — 19.15 Z ansamblom Atija Sossa — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra: „Intermezzo" — 21.33 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Novejše skladbe slovenskih avtorjev.

SREDA, 5. 6.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Znane melodije, znani orkestri — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.40 Majhen recital pianista Andreja Jarca — 16.00 „Loto vrtiljak" — 17.10 Iz repertoarja zbora Slovenske filharmonije — 18.15 S pop ansambli — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 6. 6.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Iz glasbenih šol — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Popoldne za mladi svet — 15.40 Poje sopranistka Ingeborg Hallstein — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.30 „Slovenska popevka 74" — 22.15 Popevke in plesni ritmi — 23.15 Nočni koncert.

PETEK, 7. 6.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Jugoslovanska narodna glasba — 11.20 Z nami doma in na poti — 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri v ritmu — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Iz mladih gri — 14.30 Voščila — 15.40 Iz orgelskih albumov Bacha in Brahmsa — 16.00 „Vrtiljak" — 16.05 Kam in kako na oddih? — 17.10 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Z lahko glasbo po svetu — 20.30 „Slovenska popevka 74" — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Oddam enosobno stanovanje, po možnosti za kakšnega rentnika.

Blaž Sturm, p.d. Jesenik v Lipi nad Vrbo

A V S T R I J A 1

SOBOTA, 1. 6.: 16.05 Za otroke — 16.30 Odtrgani zvonec — 16.30 Naica in riba — 16.55 Klub seniorjev — 17.55 Mnenja sem — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Oddaja Heinz Conradsa — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 WIG-GALA 1974 — 21.50 Šport — 22.25 Prišli so v Corduro.

NEDELJA, 2. 6.: 16.00 Radovedni Andrejček — 16.30 Pustolovščine v mavrični deželi — 16.55 Vedno nevšečnosti s Snoopom — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ob nedeljah ob šestih — 18.30 Ura zvezd — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Dežela smehljaja. Franc Leharjeva opereta — 21.55 Čas v sliki — 22.25 Zadnji vlak.

PONEDELJEK, 3. 6.: 16.00 Neumni Janez — 16.30 Peter — 16.35 Toreri iz Vasjukovske — 17.05 Za mladino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pojte z nami — 18.45 Mozartove lutke — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Klasična veseloigra — 21.45 Čas v sliki — 21.50 Roberta Flack im Konzert mit Donny Hathaway.

TOREK, 4. 6.: 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Arnie — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.00 Velike bitke — 22.10 Čas v sliki.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 16. junija ob 14. uri pri Cingelcu na Trati.

Sodelujejo pevski zbori sosednjih pevskih društev in iz Slovenije.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor

SREDA, 5. 6.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Kdo je bila ta dama? — 16.30 Za otroke — 17.05 Od otrok do otrok — 17.35 Lassie — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živalmi in človekom — 21.05 Prerezi — 22.05 Čas v sliki.

ČETRTEK, 6. 6.: 10.00 Šolska oddaja — 18.00 Italijanščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Bonjour Tristesse — 21.40 Literatura v sliki — 22.45 Čas v sliki.

PETEK, 7. 6.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Bonjoùr Tristesse — 12.30 Šolska oddaja — 18.00 Zeleni svet — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Oddaja XY — 21.20 Odkrito povedano — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Tako se ljubi v Parizu — 23.55 Oddaja XY.

A V S T R I J A 2

SOBOTA, 1. 6.: 16.55 Tarzan, človeška opica — 18.30 Mini-Maks — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Eden mora nastradati — 21.50 „Binkošti so vedno" — 22.20 Čas v sliki.

NEDELJA, 2. 1.: 17.50 Zgodba škotskih naseljencev na severu Amerike — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Cebra — 20.15 Vabanque. Komedija — 22.00 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 3. 6.: 18.00 Vaški učitelj in njegov avto — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Samba Brasil. Pesmi brez karnevala — 20.15 Ali spoznate melodijo? — 21.00 Franz Kavka — 21.45 Čas v sliki.

TOREK, 4. 6.: 18.30 Telefrance — 19.00 Živali in njihov svet — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Hit-journal. 1927—1929 — 21.00 Grenki med — 22.35 Telereprize.

SREDA, 5. 6.: 18.30 Nafta, surovina našega časa — 19.00 Svet naših otrok — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Zgodovina svetovnega prvenstva v nogometu — 21.00 Nenavadna zgodba plemiča Trencka — 22.20 Telereprize.

ČETRTEK, 6. 6.: 18.30 Dekalog — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Zgodovina svetovnega prvenstva v nogometu — 21.00 Enaindvajset — 21.45 Telereprize.

PETEK, 7. 6.: 18.30 Pionirji, modernega slikarstva — 19.15 Tehnike učenja za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Don Kihot — 21.50 Telereprize.

J U G O S L A V I J A

SOBOTA, 1. 6.: 16.45 Rokomet — 18.00 Obzornik — 18.15 Kje izvira Nil? — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.20 Tedenski notranje politični komentar — 20.30 Festival vojaških orkestrov — 22.00 Barvna propagandna oddaja — 22.05 Cannon — 22.55 Dnevnik.

NEDELJA, 2. 6.: 9.20 Kmetje — 10.15 Ljudje in zemlja — 11.15 Mozaik — 11.20 Otroška matineja — 12.20 Poročila — Nedeljsko popoldne — 18.10 Propagandna oddaja — 18.20 Poročila — 18.25 Nedelja v avgustu — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.40 Nušič v filmu — 21.30 Od homolja do Donave — 21.58 Propagandna oddaja — 22.00 Športni pregled — 22.35 Dnevnik.

PONEDELJEK, 3. 6.: 16.45 Madžarski dnevnik — 17.50 Koko, Moko in vrabček Skoko — 18.05 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Na daljnem severu — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Sodobna oprema — 20.40 Celjski sodni proces — 21.50 Kulturne diagonale — 22.20 Dnevnik.

TOREK, 4. 6.: 17.15 Madžarski dnevnik — 17.50 Peli so jih mati moja — 18.00 Risanke — 18.10 Obzornik — 18.25 Moški zbor iz Celja — 18.55 Mozaik — 19.00 Marksizem v teoriji — 19.20 Mozaik kratkega filma — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pogovor o . . . — 21.25 Kmetje — 22.15 Dnevnik.

SREDA, 5. 6.: 16.45 Madžarski dnevnik — 17.35 Beli kamen — 18.05 Obzornik — 18.20 Od zore do mraka — 18.50 Propagandna oddaja — 19.00 Glasbena oddaja — 19.20 Ne prezrite — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Propagandna reportaža — 20.40 Lilith — film — 22.35 Dnevnik.

ČETRTEK, 5. 6.: 16.45 Madžarski dnevnik — 17.05 Junak mojega otroštva — 17.50 Obzornik — 18.05 Otroci in mi — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledeh napredka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Valter brani Sarajevo — 21.25 Četrtkovi razgledi — 21.55 Dnevnik — 22.10 Slovenska popevka 74.

PETEK, 6. 6.: 16.45 Madžarski dnevnik — 17.35 Veseli tobogan — 18.10 Obzornik — 18.25 Etnomuzikologija — 18.25 Mozaik — 18.50 Atletika — 19.15 Pet minut za boljši jezik — 19.25 Kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Propagandna reportaža — 20.45 Zakonsko življenje — 22.40 Dnevnik — 22.55 Slovenska popevka 74.